

378.198

ป 531 ก

๖.3

การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปัทมวรรณ อ่วมศรี

26 ต.ค. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

109197

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... น.ส.ย. อิงค์..... ประธาน
(ดร.สมสุข ชีระพิจิตร)

..... น.ส.ย. อิงค์..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

คณะกรรมการสอบ

..... น.ส.ย. อิงค์..... ประธาน
(ดร.สมสุข ชีระพิจิตร)

..... น.ส.ย. อิงค์..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... น.ส.ย. อิงค์..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.สมสุข ชีระพิจิตร ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ่งและประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร.สมโภชน์ เอนกสุข ที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ช่วยเหลือในด้านการคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยไม่คิดมูลค่า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดนัย ทองใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา อาจารย์ดร.สุวพร ตั้งสมวรพงษ์ อาจารย์ดร.จารุวรรณ สกุลคู รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์ ที่กรุณาใช้ความเมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำแนะนำแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา คุณตา คุณยาย และครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่น้องญาติมิตรทุกคน ที่ช่วยเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ปีท้าววรรณ อ่วมศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
คุณลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา	10
ประเภทของนิสิตนักศึกษา	14
คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ	19
คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์	19
คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้	20
คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านความมั่นคงทางอารมณ์	21
คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านความสัมพันธ์กับสังคม	22
บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิด	23
บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย	24
การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา.....	28
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	38
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการวิจัย	60
วิธีการดำเนินการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
อภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ	66
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	73
ประวัติย่อของผู้วิจัย	79

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะที่ศึกษา	39
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม.....	45
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านการแสวงหาความรู้.....	46
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านความมั่นคงทางอารมณ์	48
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับสังคม	49
6	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง	51
7	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามอายุ	52
8	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามอายุ	52
9	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามอายุ	53
10	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ	53
11	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามคณะที่ศึกษา	54
12	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามคณะที่ศึกษา	54
13	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามคณะที่ศึกษา	55

14	คุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามคณะที่ศึกษา	55
15	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	56
16	การทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้เป็นรายคู่	57
17	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	57
18	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	58
19	การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวม 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	58
20	การทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีพลเมืองที่มีคุณภาพมาก ประเทศนั้นก็มีความได้เปรียบสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 40) ด้วยเหตุนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงได้กำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และการพัฒนาที่ท้าทายต่อการอยู่รอดทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสังคมไทยในอนาคตคือ “การพัฒนาคน” ซึ่งหมายถึง การพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนไทยให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคม และของชาติในที่สุด (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2539 : 1) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติต่อไปนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ การศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 40)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันของสังคมที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับสูงเพื่อพัฒนา “ทรัพยากรบุคคล” ให้กับประเทศ โดยมีภาระหน้าที่หลักในการพัฒนากำลังคนในระดับวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา. 2520 : 350) อย่างไรก็ตาม บัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงได้นั้น ต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามต้องการของผู้จ้างงานโดยทั่วไป คือเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านความรู้ ด้านวิชาการด้านวิชาชีพ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านร่างกายและจิตใจด้วย หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา จึงไม่เพียงแต่การสอนนักศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อ ตนเองและประเทศชาติอีกด้วย (สำเนา ขจรศิลป์. 2530 : 80)

การดำเนินงานด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตมีความเปลี่ยนแปลงที่เป็นพัฒนาการในการเรียนรู้ 2 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Outcomes) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาความรู้ความสามารถ กับด้านจิตพิสัยหรือด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา (Affective or Non -

cognitive Outcomes) ได้แก่ ความเข้าใจตนเอง เจตคติและค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ ความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น คุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ คุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม เป็นต้น (Astin, 1993 : 43)

ในฐานะนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้นับเป็นคุณลักษณะที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านสติปัญญา ดังที่พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2539 : 7 - 29) ได้กล่าวในการแสดงปาฐกถาเรื่อง การสร้างสรรค์ปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ เกี่ยวกับหลักการสร้างสรรค์ปัญญาเพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านการเรียนรู้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องฝึกฝนจึงจะประเสริฐ โดยเฉพาะพัฒนาสิ่งที่เรียกว่าปัญญาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างใดก็ตาม ในการพัฒนาปัญญาต้องมีพฤติกรรมที่เอื้อ เช่น การไปหาและรวบรวมข้อมูลการใช้ตา หู ในการสำรวจและสังเกต การรู้จักติดต่อกับผู้อื่น การใช้วาจาซักถามปรึกษา สนทนาและต้องมีสภาพจิตที่เกื้อหนุน เช่น มีความใฝ่รู้ ใฝ่ปัญหา ขยันอดทนในการคิดค้น รู้จักระลึกและทบทวน มีจิตใจแน่วแน่ เป็นสมาธิ จึงจะพัฒนาปัญญาได้ดี แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 122 -114) ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นแกนกลางในการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ รวมทั้งระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาจิตพิสัยแก่เด็กและเยาวชนของประเทศ ได้พัฒนาคู่มือ การจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ประการ และคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญก็คือ คุณลักษณะด้านความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ โดยมีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ เช่น ความตั้งใจกระตือรือร้นในการเรียนและการทำกิจกรรมการเรียน การแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารนอกชั้นเรียน รวมถึงการแสวงหาโอกาสร่วมงานและกิจกรรมกับกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

ในด้านคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จรวยพร กาญจนโชติ (2536 : 4) กล่าวว่า นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17 - 25 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หว่นไหวง่าย มีความวิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง กลัวโดยไม่มีเหตุผล และมักชอบหรือนิยมนับถือคนเก่งตามค่านิยมของกลุ่ม จึงอาจทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ชอบต่อต้านผู้ใหญ่ แม้บางครั้งจะมีเหตุผล แต่ด้วยการขาดประสบการณ์ทำให้ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการกระทำเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535 : 79) ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นว่า บุคคลในวัยนี้มักมีอารมณ์ที่อ่อนไหวเปลี่ยนแปลงง่าย สับสน ขาดความมั่นใจ มีอารมณ์รุนแรง ทั้งอิจฉาริษยา โกรธแค้น อาฆาต คือ และต่อต้านอำนาจ หรือบางขณะอาจเศร้าเบื่อหน่ายและเหงาหงอยได้ ทั้งนี้เกิดจากการกระตุ้นของฮอร์โมนต่าง ๆ และพัฒนาการของอารมณ์ดั้งเดิมที่อาจเก็บกดและสะสมตั้งแต่วัยเด็ก สิ่งเร้าจาก

สิ่งแวดล้อมจึงนับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งที่จะกระตุ้นการแสดงอารมณ์ของวัยรุ่น กล่าวคือ สามารถมีอารมณ์ได้ทุกชนิด ทั้งอารมณ์รัก เกลียด อิจฉาริษยา โธ่อด แง่ดี เอาแต่ใจตน เพื่อฝัน หลงใหล สับสน วุ่นวายใจ หงุดหงิด เข้าใจและเห็นใจ เป็นต้น ซึ่งอารมณ์เหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้ง่าย และบุคคลในวัยรุ่นจะยังไม่สามารถควบคุมได้ จึงมักมีความขัดแย้งกับบุคคลต่างวัย ซึ่งหากบุคคลอื่นมีความเข้าใจและอดทนในการสร้างความสัมพันธ์ ก็จะช่วยให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่เหมาะสม โดยมีการแสดงออกที่แสดงถึงความมั่นคงทางอารมณ์ได้ นอกจากนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาทางด้านอารมณ์ ตามทฤษฎีองค์ประกอบในการพัฒนา นักศึกษา 7 ด้านของชิคเคอริง (Chickering's Seven Vectors of Student Development) (Chickering and Raissner, 1993 : 83 - 114) ก็ได้มีการอธิบายถึงการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านอารมณ์ (Managing Emotions) ว่าเป็นกระบวนการที่นักศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีคุณลักษณะทางด้านอารมณ์ที่มั่นคง สามารถควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ให้เหมาะสม มีการระงับอารมณ์ได้ดีเมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา นักศึกษาจะต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยการปรับตัวทางอารมณ์อย่างมาก ด้วยพัฒนาการตามระดับวุฒิภาวะที่ผลักดันให้นักศึกษาต้องการการเป็นตัวของตัวเองต่อต้านการลงโทษ มีความขัดแย้งในเรื่องคุณธรรม มีปัญหาความคับข้องใจ ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ รวมทั้งต้องการความเป็นอิสระจากบิดามารดา มีอิสระที่จะคิดและแสดงออกทางอารมณ์ ซึ่งหากได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้นักศึกษามีความมั่นคงทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพจิตที่ดีของนักศึกษาต่อไปได้

ในส่วนของคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม จรรยาพร กาญจนโชติ (2536 : 4) ให้ความเห็นว่า นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น จัดว่าเป็นผู้ที่อยู่ในวัยที่ต้องการอยู่ในกลุ่มเพื่อน (Peer Group) ดังนั้น หากนักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมอย่างเหมาะสม มีกระบวนการปรับตัวทางสังคมที่ดี โดยมีการปรับพฤติกรรมของตนเองตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นที่พอใจตามมาตรฐานของสังคม (Social standard) เคารพสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม สามารถเข้าใจมาตรฐานของสังคม และประพฤติตนได้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม รวมทั้งมีทักษะทางสังคม (Social skills) สามารถเข้าได้กับคนทุกกลุ่ม มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สนใจในปัญหาและกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม (ขนิษฐา ชื่นเนียม, 2540 : 10) ก็จะช่วยให้นักศึกษามีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีการจัดการศึกษาในลักษณะที่เป็นตลาดวิชา คือจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจ เข้าศึกษา

เล่าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกและรับไม่จำกัดจำนวน การสอนมีลักษณะเป็นแบบมีชั้นเรียน แต่ไม่บังคับให้นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาที่ไม่สามารถเดินทางมาฟังคำบรรยายด้วยตนเองได้ มหาวิทยาลัยก็จัดให้มีให้มีการบรรยายสรุปทางวิทยุ และโทรทัศน์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยยังได้จัดศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาคจำนวน 20 ศูนย์ เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษาและประชาชน ให้บริการสื่อการสอน ประเภท ตำรา วิดีทัศน์ เทปคำบรรยายและเอกสารอื่น ๆ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536 : 1 - 3) ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี 7 คณะวิชา คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ โดยนักศึกษามีโอกาสที่จะเลือกเรียนสาขาวิชาใดๆ ได้ตามความถนัดและความต้องการของตน มีเสรีภาพที่จะเลือกวิธีเรียนของตนเอง คือจะใช้วิธีเข้าเรียนในชั้นเรียนหรือจะใช้วิธีเรียนโดยอาศัยสื่อการสอนต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ หรือจะใช้ทั้งสองวิธี คือ เข้าชั้นเรียนด้วย และใช้สื่อการสอนด้วยก็ได้ สำหรับการบรรยายในชั้นเรียนทั้งที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่หัวหมาก และที่วิทยาเขตบางนา ซึ่งมีชื่อเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่า “วิทยาเขตปทุมวันสวัสดิ์ สุวรรณภาศรี” มีการใช้โทรทัศน์วงจรปิดประกอบการสอนในวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก เช่น วิชาพื้นฐานทั่วไป

จากการที่มหาวิทยาลัยรับสมัครนักศึกษาแบบไม่จำกัดจำนวน จึงทำให้มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก และมีนักศึกษาที่มีลักษณะที่หลากหลายทั้งในด้านส่วนตัว เช่น ^{ดู}ระดับอายุ สถานภาพ สมรส ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และด้าน^{ดู}~~ด้านความรู้ความสามารถ~~^{ด้านความรู้ทางกรด้าน} ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลของการเรียนรู้ และการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา ดังผลการวิจัยของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : 55 - 60) ซึ่งศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียน ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านส่วนตัว ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและปัญหาด้านการใช้เวลาว่างของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีปัญหาด้านการเรียนเป็นอันดับ 1 เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนแบบตลาดวิชา คือนักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าเรียนตามที่มหาวิทยาลัยจัดให้ก็ได้ ซึ่งระบบการศึกษาแบบนี้ นักศึกษาจะต้องมีวินัยในตนเองสูง มีความรับผิดชอบสูง และต้องพึ่งตนเองอย่างมากที่สุด ลักษณะดังกล่าว จึงส่งผลให้นักศึกษาบางส่วนต้องประสบปัญหาในการปรับตัวทางด้านการเรียน โดยไม่สามารถพัฒนาวิธีการแสวงหาความรู้ที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาระบบที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ โดยทั่วไปได้

อนึ่ง จากการสัมภาษณ์อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (สุมาลี วงษ์วิจิต สุชาติ เหล่าปรีดา และเอมอร ดิสปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทมวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหงเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2540) พบ สภาพปัญหาที่สอดคล้องกันว่า ในด้านการแสวงหาความรู้ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือนักศึกษาจะอ่านแต่เฉพาะตำราและ หนังสือที่อาจารย์มอบหมายให้อ่านเท่านั้น นักศึกษาส่วนมากไม่มีการศึกษาค้นคว้าอ่านตำรา ล่วงหน้าก่อนเข้าชั้นเรียน นักศึกษาเขียนรายงานไม่เป็นและมีปัญหาในการใช้ภาษาไทย นอกจาก นั้น นักศึกษายังมีการถกเถียงปัญหา หรืออภิปรายทางวิชาการกับอาจารย์หรือกับเพื่อนนักศึกษา ด้วยกันน้อย รวมทั้งขาดแรงจูงใจในการเรียนและขาดความสนใจในการเรียนรู้

ในด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (รุจิร ภู่อาระ ไพเสริฐ ธรรมานุธรรม และจินตนา พรพิไลพรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทมวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2540) พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่จะ มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว เนื่องจากต้องเผชิญกับสภาวะการณ ์ แปลกใหม่และสับสนของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระบบเปิด ซึ่งนักศึกษาจะต้องรับผิดชอบ การเรียนของตนเองอย่างมาก นับเป็นภาวะที่ยากแก่การปรับตัว นักศึกษาจึงมักจะประสบกับ ปัญหาทางอารมณ์ โดยส่วนใหญ่มีความคิดวิตกกังวลและความเครียดในเรื่องการเรียนและ การสอบสูงโดยเฉพาะนักศึกษาในชั้นปีสุดท้าย และจะมีความวิตกกังวล เพิ่มมากขึ้นเมื่ออาจารย์ ผู้สอนบรรยายเนื้อหาเพิ่มเติมจากเนื้อหาในตำราเรียน ส่งผลให้นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีสภาพอารมณ์ที่ไม่มั่นคง มีการตอบสนองทางอารมณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ค่อนข้าง รวดเร็วและรุนแรงขึ้น ซึ่งแสดงถึงสภาพที่นักศึกษาเกิดปัญหาในการปรับตัวทางอารมณ์ โดย มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์

ในด้านความสัมพันธ์กับสังคม จากการสัมภาษณ์อาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (สุชาติ เหล่าปรีดา, เอมอร ดิสปัญญา และดนัย ทองใหญ่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทมวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2540) พบว่า จากการที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแบบตลาดวิชา มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากและ ประกอบไปด้วยบุคคลหลายระดับชั้นความรู้ มีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลังทางการศึกษา ภูมิลาเนา เพศ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งทัศนคติที่หลากหลาย จึงทำให้นักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยทั่วไปจะต้องมีการปรับตัว เพื่อความสำเร็จในการเรียน ให้ได้โดยมีการ ช่วยเหลือกันในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนในชั้นเรียนกลุ่มเล็ก ส่วนในชั้นเรียนที่มี

นักศึกษาเป็นกลุ่มใหญ่ นักศึกษาก็จะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยๆ และช่วยเหลือกันพอสมควร ส่วนสภาพการณ์นอกชั้นเรียนนั้น นักศึกษาก็จะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่เรียกกันทั่วไปว่า “ซุ่ม” หรือ “กลุ่มนักศึกษา” ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นที่รวมของนักศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามลักษณะ และวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่ม โดยนักศึกษาที่มารวมกลุ่มกัน มักจะนั่งพักอยู่ตามซุ่ม และทำกิจกรรมของตน จากการสำรวจของ ธนิดา วัฒนโชติ (2533 : บทคัดย่อ) ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2533 ปรากฏว่า มีซุ่มที่พักนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ห้าหมาก รวมทั้งสิ้นถึง 615 ซุ่ม และมีนักศึกษาที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะมีนักศึกษารุ่นพี่เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เป็นที่พักผ่อนของนักศึกษา และได้มีการพบกันก่อนหรือหลังชั่วโมงเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มาจากภูมิภาคเดียวกัน เป็นนักศึกษาจากสถาบันเดิมเดียวกัน หรือสนใจกิจกรรมคล้ายคลึงกัน ส่วนนักศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่ได้เข้ามารวมกลุ่ม ก็มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก การดำเนินชีวิตส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างเรียน และแยกย้ายกันกลับบ้านเมื่อเรียนเสร็จ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่เป็นที่รู้จักกันว่าการแสดงออกในความรับผิดชอบต่อสังคมค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการเมืองจะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมเดินขบวนเพื่อประท้วงความไม่ถูกต้องต่าง ๆ จากปัญหาในสังคมรวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางการเมือง โดยการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคในการบริหารงานกิจการนักศึกษา มีการเข้าร่วมอภิปรายหาเสียง เขียนบทความ และการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งในด้านรูปแบบการจัดการศึกษาและวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำความเข้าใจกับนักศึกษา ซึ่งแต่ละคนล้วนมีคุณลักษณะส่วนตัว และภูมิหลังที่หลากหลายแตกต่างกัน เมื่อเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาที่มีรูปแบบการจัดดำเนินการเรียนการสอนที่หลากหลายแตกต่างกัน เช่นที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ท่ามกลางความหลากหลายของสภาพการณ์ในมหาวิทยาลัย จึงคาดว่าจะมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคลากรในงานกิจการนักศึกษาที่จะได้พิจารณานำไปใช้ในการวางแผนการจัดบรรยากาศทางวิชาการ การจัด การเรียน การสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษาและการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา สอดตามความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรในงานกิจการนักศึกษา ได้แก่ นักแนะแนวในการทำความเข้าใจกับคุณลักษณะของนักศึกษาในแต่ละด้าน เพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และร่วมมือกันแก้ไข ปรับปรุงต่อไป นอกจากนี้ ผลของการวิจัยนี้ยังเป็น ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับคณาจารย์ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ให้สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษา ได้พัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2540 ใน 7 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และ คณะเศรษฐศาสตร์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 100,826 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น นักศึกษาเพศชาย และนักศึกษาเพศหญิง

2.1.2 อายุ แบ่งเป็นอายุน้อยกว่า 20 ปี อายุ 20 - 30 ปี อายุ 31 - 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป 2.1.3 คณะที่ศึกษา แบ่งเป็น คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม

ระดับ 2.00-2.49
ดี เก่ง 2.50-3.00

ระหว่าง 2.00 - 2.50 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51 -3.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของนักศึกษาในวิจัยนี้ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ประพฤติปฏิบัติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงใน 3 ด้านคือ

1.1 คุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่แสดงถึงความสนใจ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียร ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งในสาขาวิชาที่ตนเองศึกษาอยู่ และต่างสาขาวิชา

1.2 คุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่แสดงถึงการมีอารมณ์ที่มั่นคง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี รวมทั้งการเข้าใจในอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับสภาวะของอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรม และผลกระทบจากสภาพแวดล้อม ตลอดจนความสามารถในการแสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างเหมาะสม

1.3 คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม หมายถึง ลักษณะนิสัยที่แสดงถึงความสามารถในการดำรงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมได้ตามมาตรฐานของสังคม โดยมีความเคารพสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม เข้าใจและสามารถประพฤติดนได้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม รวมทั้งมีทักษะทางสังคม โดยการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคมด้วยการประพฤติปฏิบัติเหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความรับผิดชอบต่องานสังคม ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ๆ

2. คณะที่ศึกษา หมายถึง คณะที่มีการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2540 ซึ่งประกอบด้วยคณะต่าง ๆ 7 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยในการวิจัยนี้ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ลงมา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00 - 2.50 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.51 -3.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชายและหญิง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้คือ คุณลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา ประเภทของนิสิตนักศึกษา คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิด การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา

คุณลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะช่วงของการศึกษาจะครอบคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นเป็นผู้ใหญ่และช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่ จนถึงช่วงที่เป็นผู้ใหญ่เต็มที่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524 : 39) ในวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพื่อฝัน และพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยา บุคคลในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเองโดยเฉพาะ นิสิตนักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น มีความหลากหลายแตกต่างกัน ดังนั้นหากอาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารมหาวิทยาลัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา ความรู้อย่างกล่าวที่จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการเรียนการสอน

ถึงแม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนในระดับที่ต้องใช้สมองและความสามารถพิเศษเพื่อพัฒนาประเทศ แต่สถาบันอุดมศึกษาก็มีอาจที่จะมุ่งเน้นแต่เฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาควรต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นคนอีกด้วย โดยมหาวิทยาลัยควรจะต้องมีการทบทวนการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ผสมผสานการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพและความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถทั้งในการประกอบอาชีพ และการทำงานในอาชีพนั้นๆ เพื่อสังคมจะได้บัณฑิตที่เป็นศึกษิต (Educated Man) ดังที่พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส (น.ส.ม.) (พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก วิจิตรศรีธำม. 2518 : 12 - 13) ได้ทรงนิพนธ์เป็นคำประพันธ์ชื่อ “ศึกษิต” โดยได้แปลมาจาก หัวข้อหนึ่งในหนังสือเรื่อง ข้อทดสอบสำหรับปัญญาชน (Test of Educated - Man) เพื่อที่จะวัดว่าใครเป็นปัญญาชนหรือไม่ โดยมีหลัก 6 ประการที่จะวัด คือ หลักที่ 1 มีความสามารถในการใช้ภาษา (Correct Use of Language) หลักที่ 2 มีกิริยามารยาทดี (Good Manner) หลักที่ 3 มีรสนิยมสูง

(Good Taste) หลักที่ 4 มีความคิดไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจ (Reflection) หลักที่ 5 มีความเจริญงอกงามไม่อยู่กับที่ (Growth) หลักที่ 6 มีความสามารถในการแปลความคิดออกเป็นการกระทำ (Power to Translate Thought to Concise Action) โดย น.ส.ม. ได้ประพันธ์ไว้เป็นคำกลอนว่า

“หลักที่หนึ่ง ศักยติวิทยาศาสตร์ พูดก็เขียนเขียนก็แบบแบบวาจา	ย่อมชำนาญแนวนัยใช้ภาษา ไม่บอๆ บ้าๆ ภาษาคน
หลักที่สอง สาธารณเป็นญาณยืค ดำรงมั่นสัญญาสง่าตน	ความประพฤติดีงามอร่ามผล ถ่องถกถลความเป็นเยนตระแมนฯ
หลักที่สาม Good Taste มีเลศไข กุศมรสตสอาดไม่ขาดแคลน	ถ้าแปลได้ตรงเพ่งก็เก่งแสน เปรียบเหมือนแว่นส่องสว่างกระจ่างแท้
หลักที่สี่ รู้ครองให้อ่องเที่ยง ความหุนหันพลันแล่นไข่เผ่นแด	ทั้งความเอียงความตรงบ่งให้แน่ มีเบาะแสฉันใดก็ไตร่ตรอง
หลักที่ห้า งอกไม่หยุดไม่สุดเคิบ รู้ไม่พออยู่เป็นนิตย์คิดจะลอง	เพียรกระเถิบสารพันมันสมอง ดำเนินคล่องปัญญาวิชาการ
หลักที่หก แปลความคิดประดิษฐ์ให้ ทั้งความรู้ความคิดพิสดาร	เป็นความทำขึ้นได้โดยนัยประสาน คิดไม่นานทำได้ดังใจคิด
เขาว่าลักษณะทั้งหกยกเป็นหลัก Educated Man แสนโสภิต	เพื่อประจักษ์ใดสำนึกเป็นศักยิต ขวลิตปัญญาวิชาชาญ

ในการทำความรู้จักหรือศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษานั้น ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (พรชูลี อาชาวาร์ง บรรณาธิการ. 2525 : 194) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการคือ

1. ศึกษาเพื่อเป็นผู้รู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในทุกด้าน
2. ศึกษาเพื่อเป็นผู้จัดบริการให้กับนิสิตนักศึกษา เป็นการนำความรู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์และการประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม และกิจการนิสิตนักศึกษารวมทั้งบริการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การให้ทุน การดูแลหอพัก เป็นต้น
3. ศึกษาเพื่อเป็นผู้สอนนิสิตนักศึกษาที่ดี เป็นการศึกษาและเข้าใจนิสิตนักศึกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการประชุมเชิงวิชาการ เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ บรรณาธิการ. 2524 ก : 8 - 9) ได้มีการ

กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของนิสิตนักศึกษาในด้านสรีระและจิตวิทยาว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายคือ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองได้ มีสติปัญญาฉลาดและฉลาดปานกลาง มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น ชอบการมีส่วนร่วม ชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน ส่วนการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพมักเป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิลำเนา เป็นต้น การปรับตัวเป็นไปตามค่านิยมและจะมีปัญหาในเรื่องการปรับตัวนอกจากนี้นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อตนเอง เพื่อน และสิ่งแวดล้อม มีทัศนคติต่อมหาวิทยาลัยและสังคมในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ การที่ได้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ยังเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลให้นิสิตนักศึกษามีความตั้งใจ ตื่นเต้น ตื่นตาตื่นใจ และมักจะมีการเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น ส่วนในด้านคุณธรรม จริยธรรม นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงพอสมควร

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2527 : 28 - 2) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษามีลักษณะพิเศษ คือ มีความกระตือรือร้น สนใจในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จนทนไม่ได้กับความไม่ถูกต้อง หรือความไม่ยุติธรรมในสังคม ชีวิตของนิสิตนักศึกษาจะเป็นอิสระที่จะคิดและแสดงออก ดังนั้น จึงทนไม่ได้กับข้อผิดพลาดของผู้ใหญ่ การดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ล่าช้า สภาพความขัดแย้งและข้อบกพร่องในสังคมต่าง ๆ จะทำให้เกิดแรงกระตุ้นทำให้ต้องการต่อสู้เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2527 : 20) ที่กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสนใจในทุกด้าน และมีความอยากรู้อยากเห็น กระหายใคร่รู้ใคร่เรียน (Curiosity) ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ในประเทศอุตสาหกรรม นิสิตนักศึกษามักจะคำนึงถึงแต่ความสุขสบายทางครอบครัว ความสมบูรณ์ทางวัตถุ ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนานิสิตนักศึกษามักต้องการทำบางสิ่งบางอย่างให้กับประเทศ เช่น การแก้ปัญหาความยากจน หรือการยกมาตรฐานของชีวิต

คอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2527 : 26 - 8 ; อ้างอิงมาจาก Kauffman. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยได้จำแนก เป็น 6 ลักษณะ คือ

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้ และมุ่งมั่นในการเรียนในสาขาวิชาใดสาขาหนึ่งที่มีความเชื่อถือ
2. ผู้ที่ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม เพื่อลดความสัมพันธ์กับครอบครัว โดยต้องการอิสระ
3. ผู้ที่มีอุดมคติมีความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และสนใจปัญหาของสังคม

4. ผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะมีสิ่งที่ยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันอยู่ นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนในระดับอุดมศึกษาไว้สูงมาก เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วสถานการณ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็จะรู้สึกเสียใจ และผิดหวัง จึงต้องเบนความสนใจไปสู่ด้านอื่น ๆ ซึ่งบางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาที่อาจเป็นผลร้ายต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติได้

5. ผู้ที่ต้องการการค้นพบตัวเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่มักไม่พอใจในทุกสิ่งในตัวเองมากนัก

6. ผู้ที่มีความขัดแย้ง และมีความรู้สึกที่เป็นปฏิกิริยาต่อการบริหารในสถาบัน อย่างไรก็ตาม ในบางสถาบันที่ได้มีการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถาบันบ้าง ก็อาจส่งผลให้นิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะขัดแย้งนี้เปลี่ยนแปลงได้บ้าง

เอนท์วิทเติล (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524 : 62 - 63 ; อ้างอิงมาจาก Entwitle. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน และได้พบว่า

1. นักศึกษาสาขาวิชาอักษรศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีลักษณะภาษาดี มีค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง มีเหตุผล เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่มีเหตุผลในการเมืองหรือเศรษฐกิจ

2. นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง มีทัศนะทางสังคมค่อนข้างไปทางอนุรักษนิยม เพราะเป็นคนมีระเบียบแบบแผน มีค่านิยมทางสุนทรียต่ำ แต่มีความคิดทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจสูง

3. นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักไม่ใฝ่สูง ใจแคบ แต่เจ้าปัญญา และมีความสนใจในเรื่องการเมือง และเศรษฐกิจสูง

จากแนวคิดทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาอาจทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ที่จะศึกษา ซึ่งการศึกษาแต่ละรูปแบบก็จะทำให้สามารถเพิ่มความรู้ และความเข้าใจในตัวนักศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความจริงที่ว่า ลักษณะของสาขาวิชาที่มีเนื้อหา วิธีการสอน ระบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป จะทำให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกันตามไปด้วย (Feldman and Newcomb. 1970 : 153) ดังนั้น การศึกษาลักษณะนิสิตนักศึกษาในสภาพภูมิหลังที่แตกต่างกันย่อมจะทำให้เข้าใจนิสิตนักศึกษาได้อย่างหลายแง่มุมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทรัพยากร และบรรยากาศต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาที่สมบูรณ์แบบครบถ้วน ทั้งทางด้านวิชาความรู้ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและคุณธรรมไปพร้อม ๆ กัน สอดตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ละอองทิพย์ เหมะ. 2531 : 2)

ประเภทของนิสิตนักศึกษา

เนื่องจากนิสิตนักศึกษาแต่ละคนที่เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกันทั้ง ลักษณะ บุคลิกภาพ อารมณ์ ความสามารถ และความมุ่งหมายในการเข้าศึกษา จึงได้มีผู้ศึกษา ลักษณะนิสิตนักศึกษา และได้จัดแบ่งประเภทไว้ในหลายรูปแบบ ดังนี้

คลีค และ ไทรวี (Wilders and others. 1996 : 271 - 280 ; citing Clark and Trow. 1996) ได้จำแนกประเภทของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามลักษณะที่สัมพันธ์กับ วัฒนธรรมของนักศึกษาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เป็น 4 กลุ่มวัฒนธรรมย่อย ดังนี้

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เห็นว่า ชีวิตในมหาวิทยาลัย ต้องเป็นไปเพื่อการเรียน สนใจอยู่กับวิชาการ การทำรายงาน ผลการเรียน และความคาดหวังที่จะ ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ชีวิตของนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุด และ สถาบันของตนเอง

2. กลุ่มก้าวหน้า (Non - conformist Subculture) เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่สงสัยและไม่ เชื่อในค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นอยู่ มีความคิดเป็นอิสระของตนเอง สนใจเรื่องปัญหา ข้อเสนอเกี่ยวกับสังคม และถือว่าสังคมมีความสำคัญมากกว่าสถาบันของตนเอง

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ไม่สนใจการเรียนและตำรา เรียน รวมทั้งไม่สนใจเรื่องปัญหาสังคมหรือการเมือง เป็นพวกที่มีความสนุกสนานกับบรรยากาศ ของสถาบัน ทำตัวจิ้งจอก และปฏิบัติสอดคล้องกับความต้องการของสถาบันชอบเข้าร่วม กิจกรรมกีฬา สันทนาการ ชอบการรวมกลุ่ม และมีความผูกพันกับสถาบันสูง

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีความเห็นว่า การเรียนใน มหาวิทยาลัยเป็นการฝึกฝนทางอาชีพ มุ่งฝึกตนเองเพื่อจะได้ออกไปประกอบอาชีพไม่สนใจกับ กิจกรรมทุกประเภท ยกเว้นกิจกรรมที่มีรายได้ และไม่ผูกพันกับสถาบันมากนัก

ทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 39 - 40) ได้แบ่งนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 พวก คือ

1. พวกเรียนอย่างเดียว นักศึกษาพวกนี้จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน ไม่ยุ่ง เกี่ยวกับกิจกรรมนิตินแต่ประการใด มักจะอยู่ในห้องสมุดตลอดเวลา การศึกษาในมหาวิทยาลัย สำหรับนักศึกษากลุ่มนี้คือ การอุทิศตนให้ตำราและคำสอนของครูอาจารย์

2. พวกที่ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรม นักศึกษาพวกนี้จะเข้าไปเป็นผู้นำต่าง ๆ ใน องค์การและชมรมของนักศึกษา นักศึกษาพวกนี้จะคิดว่าการศึกษาเล่าเรียนที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ใน ตำรา และการสอนของครูอาจารย์ แต่จะเกิดจากการที่ตนมีประสบการณ์ด้วยตนเอง

3. พวกที่เดินทางสายกลาง คือ ทั้งศึกษาเล่าเรียนจากตำรา จากคำสอนของครูอาจารย์และ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา

ส่วนนิวกอมป์ และคนอื่น ๆ (สุชาดา มัสโอติ. 2528 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Newcomb and others. n.d.) ได้ศึกษาชนิดและวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาวิทยาลัยเบนินตัน โดยได้จำแนกนักศึกษาออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. พวกที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Individualists) นักศึกษาพวกนี้พิจารณาว่าตนเองมีสติปัญญาสูงมีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือผู้อื่นโดยทั่วไปแล้วยึดถือความคิดของตนเอง มีความคิดเป็นเสรีนิยม มีศิลปะ คิดว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนอื่น ไม่สนใจใคร มีเหตุผลเป็นของตนเอง ซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ทำอะไรตามความพอใจของตนเอง มีความสามารถสูง และมองคนอื่นว่าโง่กว่าตน มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตัวเอง

2. พวกศึกษิต (The Scholars) นักศึกษาพวกนี้เป็นผู้ที่มีความเป็นเอกตบุคลิกต่ำ คือไม่กล้าทำอะไร เป็นของตัวเอง มีสติปัญญาสูง ฉลาด สนใจกับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นคนมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ แต่เป็นคนที่สังคมแคบ และมีเพื่อนน้อย

3. พวกไม่มีระบบระเบียบ (The Wild Ones) นักศึกษาพวกนี้มีความเป็นของตัวเองสูงแต่ไม่ค่อยฉลาด มีความเป็นอิสระต่อต้านอนุรักษ์นิยม ไม่ชอบทำงานหนัก ทำอะไรตามความพอใจ ไม่สนใจวิชาการ ไม่มีระเบียบ สนใจแต่ความสนุกสนาน ชอบงานรื่นเริง ทำตนเด่นอยู่เสมอ และเป็นคนหลงตัวเอง

4. พวกฝักใฝ่ในการเมือง (Political Activist) นักศึกษาพวกนี้มีวิญญูณของนักปฏิรูป (Civic-minded Reformist) ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับมหาวิทยาลัยหรือการเมืองในระดับประเทศ สนใจงานสาธารณประโยชน์ การติดต่อประชากร (Public Affairs) และชอบการปกป้องสิทธิมนุษยชน

5. พวกกลุ่มสังคม (Social Group) นักศึกษาพวกนี้มีความเป็นของตัวเองต่ำ มีสติปัญญต่ำ สนใจแต่เฉพาะเรื่องของสังคม ความสนุกสนาน ไม่สนใจงานวิชาการ และชอบการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ

6. พวกผู้นำ (Leaders) นักศึกษาพวกนี้สนใจเรื่องการบริหารของสถาบันที่ตนเองศึกษาอยู่ สนใจการบริหารองค์การนักศึกษา (Student Government) และมักจะเข้าไปมีตำแหน่งในองค์การหรือกลุ่มนักศึกษา ลักษณะที่เห็นได้ชัดคือ เป็นผู้รอบรู้ และชอบจัดการในกิจการทั้งปวง

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 54 - 55) ได้แบ่งประเภทของนิสิตนักศึกษาตามระดับสติปัญญา เป็น 4 ประเภทคือ

1. ประเภทเฉลียวฉลาดและไว นักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูงมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งโดยการอ่าน และฟังการอภิปรายทางวิชาการ มีความสนใจทุกอย่าง เรียนรู้ได้เร็ว ในการเรียนการสอนเพียงแต่อาจารย์บอกถึงหัวข้อก็

สามารถเข้าใจเนื้อหาวิชา และสามารถอธิบายเนื้อหาในหัวข้อต่าง ๆ นั้นได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 5 ของนักศึกษาทั้งหมด

2. ประเภทฉลาด นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมในการศึกษา มีความคิดเชิงเหตุผลดี สามารถเรียนรู้ได้ดีทุกวิชา เมื่ออาจารย์บอกถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่สอนได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 15 ของนักศึกษาทั้งหมด

3. ประเภทปานกลาง นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมบางประการ เช่น ความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมเรื่องการเงิน หรือมีความพร้อมเรื่องการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิชาการ ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยาย โดยจับประเด็นไม่เป็น ขาดการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณีก็ขาดความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ตั้งแต่การเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษามาแล้ว นักศึกษาประเภทนี้ อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นักศึกษาประเภทนี้ประมาณร้อยละ 70 ของนักศึกษาทั้งหมด

4. ประเภทอ่อน นักศึกษาประเภทนี้เรียนรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเนื้อหาในแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ และอธิบายซ้ำๆ หลายครั้ง บอกเหตุผลที่สอนและประโยชน์ที่ได้จากการเรียน รวมทั้งให้ทำแบบฝึกหัดประกอบ นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักจะเข้าเรียนสม่ำเสมอ แต่ไม่เคยสอบได้คะแนนดี นักศึกษาประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาทั้งหมด

แอสติน (Astin. 1993 : 105 - 128) ได้ศึกษาเพื่อจัดกลุ่มนิสิตนักศึกษา โดยพิจารณาแยกประเภทของนิสิตนักศึกษาตามลักษณะบุคลิกภาพ ความสนใจ ค่านิยมและพฤติกรรมแอสตินมีความเห็นว่า การจัดประเภทของนิสิตนักศึกษาสามารถทำได้โดยอาศัยบุคลิกลักษณะส่วนบุคคลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ด้วยการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อมั่นทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง ความคาดหวังในชีวิตอนาคต และพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาเป็นเกณฑ์ ในการจำแนกนิสิตนักศึกษา 8 ประเภทคือ

1. ประเภทนักวิชาการ (The Scholar) เป็นนิสิตนักศึกษาประเภทที่สนใจวิชาการสูง มีศักดิ์ศรี (Self-esteem) สูง มีการตั้งเป้าหมายการศึกษาไว้สูงสุดถึงระดับปริญญาเอก มักจะมาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง บิดามารดาส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นวิศวกร นักวิทยาศาสตร์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มักจะมีอายุน้อยกว่าเพื่อนๆ เพราะเรียนเร็วมาตั้งแต่เด็ก ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สอนพิเศษ (Tutor) ในชั้นเรียน และเลือกเรียนในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ส่วนสาขาวิชาที่ไม่เลือกเรียน ได้แก่ สาขารัฐกิจ และสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

2. ประเภทนักกิจกรรม (The Social Activist) คือ นิสิตนักศึกษาที่ให้คำนิยามเกี่ยวกับสังคมสูง ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคม มีการแสดงออกถึงการรักษาสีทิตของตน (Assertive) และมีการช่วยเหลือสังคมโดยใช้วิธีทางการเมือง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ปานกลาง สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เลือกเรียนเป็นทางด้านจิตวิทยา สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ กฎหมาย สังคม-สงเคราะห์ หรือสาขาการต่างประเทศ เป็นต้น การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ชอบคุย หรืออภิปรายเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคม เข้าร่วมในการประท้วง เป็นสมาชิกชมรมวัฒนธรรม และค่ายอาสาสมัคร เมื่อมีโอกาศได้เลือกศึกษาวิชาเลือกอิสระ จะสนใจเรียนเกี่ยวกับเรื่องสตรีศึกษา ประวัติศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ มีความสามารถทางการคิดวิจารณ์ และมักได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนนิสิตนักศึกษาในองค์การนิสิตนักศึกษา

3. ประเภทศิลปิน (The Artist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้สนใจและมีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับศิลปะ ชอบสร้างสรรค์งานศิลปะ หรือแต่งคำประพันธ์ แสดงละคร ฟ้อนรำ เป็นต้น นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง ที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกได้สัมผัสกับงานศิลปะสาขาต่าง ๆ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จึงได้รับรางวัลทางศิลปะ หรือมีผลงานการประพันธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ลงในหนังสือต่าง ๆ เป็นนักดนตรีในวงดุริยางค์ของโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ไม่สนใจเล่นกีฬา สาขาวิชาที่เลือกเรียนเป็นสาขาวิชาเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี วารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และจะไม่ชอบเรียนทางกฎหมาย หรือบัญชี มีการเข้ากลุ่มอภิปรายปัญหาสังคม และการเมืองไม่บ่อยครั้งนัก และจะเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หรือร่วมการทัศนศึกษาในต่างประเทศ

4. ประเภทผู้แสวงหาความสุขสบาย (The Hedonist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยผลการเรียนที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีรายงานความประพฤติระหว่างเรียนในระดับมัธยมศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับ การไม่ทำการบ้าน ขาดเรียนบ่อย บิดามารดาของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง การใช้ชีวิตในขณะที่เป็นนิสิตนักศึกษาชอบดื่มสุรา สูบบุหรี่ เที่ยวกลางคืน บางคนอาจสูบกัญชาด้วย สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนเป็นสาขาวิชาสายอาชีพ เช่น เลขานุการ ธุรกิจ ไม่สนใจการศึกษาต่อขั้นสูง และไม่เลือกเรียนวิชาการทหาร ชอบร่วมในการประท้วงสถาบัน เข้าสังคมและงานเลี้ยงสังสรรค์ แต่ไม่ชอบเข้าห้องสมุด ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

5. ประเภทผู้นำ (The Leader) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นผู้ที่มีความนิยมยกย่องทั้งในกลุ่มเพื่อนฝูง อาจารย์ และเพศตรงกันข้าม มีความมั่นใจในตนเองสูง มีความสามารถในการเป็นผู้นำและการพูดต่อสาธารณชน เป็นคนเปิดเผย ชอบสังคม ชอบอาสา เป็นตัวแทนในองค์การนิสิตนักศึกษา บิดามารดาเป็นผู้มีการศึกษาสูง ประวัติของนิสิตนักศึกษา

ประเภทนี้ในช่วงเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้รับรางวัลด้านการกล่าวสุนทรพจน์และได้เวที ได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานนิสิตนักศึกษา และได้รับรางวัลจากการเล่นกีฬา สาขาวิชาที่เลือกเรียนจะเป็นวิชากฎหมาย วิชาการทหาร เมื่อมีเวลาว่างนิสิตนักศึกษาประเภทนี้เล่นกีฬา ทำงานในองค์การนิสิตนักศึกษา และเข้าร่วมเลี้ยงสังสรรค์ ในด้านอารมณ์นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะมีความรู้สึกซึมเศร้า หรือต้องการลาออกจากมหาวิทยาลัยน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ และมีรายงานว่ามีความพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตในขณะที่เป็นนิสิตนักศึกษายู่

6. ประเภทผู้รักษาหน้า (Status Striver) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ ให้ความสำคัญกับคำนิยม และเป้าหมายในชีวิตทุกด้าน เป็นผู้ที่มุ่งมั่น รับผิดชอบหน้าที่ของตนจนสำเร็จ ชอบแสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้บริหาร และมีน้ำใจต่อผู้อื่น มีฐานะทางการเงินดี ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนให้เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ (Authority) มีส่วนในการร่วมแรงร่วมใจและร่วมสมทบทุน (Contribute) เพื่อสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนั้น จะมีลักษณะที่สังเกตได้อย่างชัดเจนว่า เป็นพวกที่ให้ความสนใจอย่างมากต่อเงินทอง อำนาจ และสถานภาพบางคนอาจได้สมญาว่า เป็นประเภทวัตถุนิยม บิดามารดาไม่ค่อยได้รับการศึกษาสูงนัก เมื่อเทียบกับนิสิตนักศึกษากลุ่มอื่นเมื่อพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีคะแนนต่ำ สาขาที่เลือกเรียนเป็นสาขาการบัญชี ธุรกิจ ส่วนสาขาวิชาที่ไม่สนใจเลือกเรียน คือ ภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ การใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ร่วมในงานเลี้ยงสังสรรค์ ดูโทรทัศน์ และส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

7. ประเภทผู้ไม่ยึดมั่น (Uncommitted Student) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับความคาดหวังเพื่ออนาคตของตนเองคือ คาดหวังว่าตนเองจะเปลี่ยนสาขาวิชาที่เรียน อาจมีการลาหยุดพักการเรียนชั่วคราว หรืออาจลาออกกลางคัน หรือขอย้ายไปเรียนที่สถาบันอื่น บางคนอาจถึงกับเปลี่ยนอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ความสัมพันธ์กับเพื่อนอาจารย์และสถาบันจึงอยู่ในลักษณะที่ผิวเผินมาก นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง หรือเป็นกลุ่มที่ให้ทุนสนับสนุนแก่สถาบันมากกว่ากลุ่มอื่น ผลการเรียนจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีรายงานว่าส่งงานไม่ทันตามกำหนดเสมอ รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน แต่จะสนใจเรียนภาษาต่างประเทศ และร่วมกิจการนันทนาการนานาชาติ การเลือกสาขาวิชาเรียนเลือกเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจ และต้องใช้เวลาในการตัดสินใจอยู่นาน

8. ประเภทผู้ไม่สังกัดประเภทใด (No Type) เป็นนิสิตนักศึกษากลุ่มที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มใดๆ ได้ มีจำนวนร้อยละ 39 ของนิสิตนักศึกษาทั้งหมด ครอบครัวของนักศึกษาประเภทนี้มีประวัติการศึกษา ตลอดจนฐานะเศรษฐกิจต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีประวัติการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในกลุ่มอ่อน มีเป้าหมายในชีวิตโดยเฉพาะระดับการศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง ต่ำกว่านิสิต

นักศึกษาในกลุ่มอื่น ยกเว้นประเภทผู้แสวงหาความสุขสบาย ในขณะที่เรียนชั้นมัธยมศึกษา สนใจร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือโครงการฝึกผู้นำน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ไม่ค่อยทำการบ้าน หรือทบทวนวิชากับเพื่อนๆ ไม่ชอบพูดคุยกับอาจารย์ ไม่ชอบร่วมกิจกรรมประเพณี หรืออภิปรายเกี่ยวกับการเมืองหรือปัญหาสังคม

คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านต่าง ๆ

คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ระบุไว้ในแผนการศึกษาของชาติไว้ว่า คือการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ โดยมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง พัฒนาให้คนมีคุณธรรมจริยธรรมมีความรู้ และความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าแก่ตนเองและสังคม และประเทศชาติ

สถาบันอุดมศึกษามีภาระหน้าที่สำคัญหลายประการ แต่หากจะพิจารณาบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในแง่ของการ “พัฒนา” ประกอบ คูปรัตน์ (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ บรรณาธิการ. 2524 ก : 4) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. พัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ทั้งในแง่ความรู้ คุณธรรม คือให้รู้จักคิด และสามารถดำเนินงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
2. พัฒนาศักยภาพมนุษย์ โดยพัฒนาความสามารถของมนุษย์เพื่อทดแทนการขาดทรัพยากรธรรมชาติ
3. พัฒนาศักยภาพธรรมชาติ โดยให้ทรัพยากรมนุษย์มีความสามารถในการดัดแปลงและสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ได้มีการทดลอง ค้นคว้า และวิจัย
4. พัฒนาสังคมโดยส่งเสริมสภาพความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้มีความสามารถในการพัฒนาตามข้อ 1 ถึงข้อ 3

จะเห็นว่า การพัฒนาบุคคลมีความสำคัญที่สุด และเป็นเหตุให้มีการพัฒนาในสิ่งอื่น ๆ ได้ต่อไป การพัฒนานิสิตนักศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญมากของสถาบันอุดมศึกษา ดังที่ มูลเลอร์ (ธงชัย วงศ์เสนา. 2530 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Mueller. 1961) ได้กล่าวถึงภารกิจของมหาวิทยาลัย 4 ประการ คือ 1) รักษา ถ่ายทอด และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 2) พัฒนาบุคลากรในทุก ๆ ด้านของนิสิตนักศึกษา 3) มีความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย และ 4) ฝึกการเป็นผู้นำ

คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2524 : 2 - 7) กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความใฝ่รู้ และความอยากรู้อยากเห็นมาแต่กำเนิด มีความเอาใจใส่ และพยายามทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อม แปลความหมาย ใช้ความคิด และพัฒนาสมองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ในกระบวนการเรียน การสอนผู้สอนจึงควรจะต้องมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นธรรมชาติด้านการใฝ่รู้ของผู้เรียนให้เกิดได้ ทั้งนี้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นความสนใจให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เกิดขึ้น แก่ผู้เรียนเสมอ ทั้งนี้โดยเน้นการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น คือคิดอย่างริเริ่ม คิดโดยใช้เหตุผล โดยใช้ หลักอิทธิบาท 4 ในทางพุทธศาสนา ได้แก่ ฉันทะ คือ ความชอบ วิริยะ คือ ความเพียรที่เกิดจากความชอบ จิตตะ คือ ความมีจิตใจผูกพันเอาใจใส่ และสนใจอยู่อย่างสม่ำเสมอ และวิมังสา คือ ความใคร่ครวญ ตรិตรองก่อนนำเอาไปใช้ นอกจากนี้ ประโชติ เปล่งวิทยา (2526 : 27) กล่าวว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรจะเน้นในเรื่องการใฝ่รู้ของบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วชิรญา บัวศรี (2528 : 20) ที่กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาควรมีความใฝ่รู้ในสรรพวิชา แสวงหาความรู้ ไม่หยุดยั้งและรู้จักใฝ่หาความรู้ทุกวัน

การวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 125 - 129) เกี่ยวกับลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติด้านการใฝ่รู้ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกสาขาวิชาที่ศึกษาก็พบว่า นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยด้านการใฝ่รู้สูงสุด รองลงมาคือ นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (คณะวิศวกรรม- ศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์) และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (คณะแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์) มีพฤติกรรมการใฝ่รู้ต่ำสุด แต่มีพฤติกรรม การติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สูงสุด รองลงมา คือ เมื่อมี ข้อสงสัยจะค้นหาคำตอบเอง และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอ่านวารสารทางวิชาการ ที่เป็นภาษาต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เป็น คุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาและบัณฑิตให้มีความรู้ อย่าง กว้างขวางทันโลก ซึ่งความรู้นี้จะเป็สิ่งหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคมได้ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปลูกฝังและเสริมสร้างลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ในหลาย วิถีทางให้แก่ นิสิตนักศึกษา เช่น การสอนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อม สิ่ง อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การเตรียมความพร้อมของห้องสมุด เป็นต้น ถ้านิสิตนักศึกษามีนิสัยเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ ก็ จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ความคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์อีกด้วย

ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษารักการแสวงหาความรู้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งแก่ตนเองและสังคม

คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านความมั่นคงทางอารมณ์

นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัย 17-21 ปี ซึ่งนับว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งนิสิตนักศึกษาจะต้องเผชิญกับภาวะความเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์อย่างมากมาย (ปราณี รามสูตร. 2528 : 26) พัฒนาการด้านอารมณ์จึงเป็นพัฒนาการด้านที่สำคัญในระยะวิกฤตของวัยรุ่น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วกระทันหัน ทำให้ยากแก่การยอมรับและปรับตัวได้ทัน จึงส่งผลให้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย นอกจากนั้นยังเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง รักแรง และเกลียดแรงอีกด้วย ดังนั้นพัฒนาการทางอารมณ์ที่ควรเน้นสำหรับบุคคลในวัยนี้คือ การรู้จักควบคุมอารมณ์ และระงับการแสดงอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพของตนเองและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข (ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์. 2536 : 51 - 53) การแสดงออกทางอารมณ์ในลักษณะและขอบเขตที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญมาก เพราะอารมณ์ก่อให้เกิดคุณและโทษได้ การมีอารมณ์ที่ไม่ดีย่อมมีผลร้ายต่อสุขภาพจิต บุคคลจึงควรรักษาอารมณ์ให้อยู่ในลักษณะสมดุลผสมผลกับความเป็นจริงและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยไม่แสดงออกมากเกินไปในอารมณ์เศร้าโศกเสียใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว เป็นต้น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าจำเป็นจะต้องมีการระงับอารมณ์จนมากเกินไป เพราะการควบคุมอารมณ์มากเกินไปอาจมีผลร้ายต่อจิตใจเท่า ๆ กับการขาดการควบคุมอารมณ์ นอกจากนั้นการควบคุมอารมณ์มากเกินไปก็ส่งผลให้คนมีความเครียด ซึ่งจะขัดขวางการดำเนินชีวิต และการคบหาสมาคมกับคนอื่น ส่วนการขาดการควบคุมอารมณ์อาจส่งผลให้บุคคลกระทำตามแรงกระตุ้นของอารมณ์โดยขาดความยับยั้งชั่งใจ ซึ่งอาจเป็นผลร้ายต่อชีวิตของตนเองหรือผู้อื่น และเป็นอุปสรรคในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นด้วยเช่นกัน (นิภา นิธิยาน. 2530 : 152)

สถาบันอุดมศึกษา ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบในการให้การศึกษาอบรมนิสิตนักศึกษาควรจะต้องพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์ด้วย ดังที่ชิคเคอริงและไรซ์เซอร์ (Chickering and Raissar. 1993 : 85 -114) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยควรช่วยพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ด้านหนึ่งคือ การควบคุมอารมณ์ (Managing Emotions) เนื่องจากนิสิตนักศึกษามีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นอย่างมาก การเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มที่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีแรงผลักดันที่รุนแรงและกระตือรือร้นต่อต้านการลงโทษ มีความขัดแย้งเรื่องคุณธรรมและชอบการแสดงออก มีปัญหาคับข้องใจ มีปัญหาเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ต้องการการเป็นอิสระจากพ่อแม่ ต้องการเข้าสู่กลุ่มเพื่อน มีความขัดแย้งในตัวเอง และต้องการมีอิสระที่จะคิดและแสดงออกทางอารมณ์

กล่าวโดยสรุป คุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อบุคคลและคนรอบข้างหรือสังคมใกล้ชิด ผู้ที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์นั้น นอกจากตนเองจะไม่มีความสุข ที่เกิดจากการแสดงอารมณ์มากเกินไป หรือระงับอารมณ์มากเกินไปแล้ว ยังทำให้เกิดความเครียด มองโลกในแง่ร้าย การมีอารมณ์ไม่แจ่มใสและไม่มั่นคง เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสังคมใกล้ชิดด้วย นับว่าเป็นปัญหาที่มหาวิทยาลัยไม่ควรมองข้าม นิสิตนักศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และสังคมก็น่าอยู่ด้วยเช่นกัน

คุณลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านความสัมพันธ์กับสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538 : 890) ให้ความหมายของคำว่า “สังคม” ว่าหมายถึง การพบปะสังสรรค์ หรือชุมนุมชนในทางสังคมวิทยา เอ็ด ซาระกุมิ และบุญร่วม ทิพย์ศรี (2525 : 52) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มชนซึ่งอยู่ร่วมดินแดนกัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยอมรับนับถือ ตลอดจนปฏิบัติตน อยู่ภายในกรอบแห่งสถาบันและวัฒนธรรมเดียวกัน เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งจะต้องมีการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก มีการพบปะสังสรรค์ และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวกก็จะต้องมีการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสันติ ต้องรู้จักวิธีการผูกมิตร ซึ่งจะต้องรู้จักในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการ ให้ไมตรีจิตและให้อภัยซึ่งกันและกัน รู้จักวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และรักษามนุษยสัมพันธ์นั้นไว้ให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ นิสิตนักศึกษาจึงจำเป็นต้องรู้จักการเข้าสังคม ซึ่งถ้านิสิตนักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ก็จะทำให้มีความสุข แต่ถ้าปรับตัวไม่ได้ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ เกิดปัญหา บางคนอาจถึงกับเรียนไม่สำเร็จ ดังผลการวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2527 : ค) เกี่ยวกับความเจริญงอกงามและพัฒนาของนิสิตนักศึกษาในด้านสังคม ซึ่งพบว่า นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าคุณควรเรียนรู้อะไรทางสังคมให้มากที่สุด และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ริชาร์ดส์ บุญนุช และประกอบ คุปรัตน์ (2528 : 363) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านสังคมของนักศึกษาว่า สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่ นิสิตนักศึกษา โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนกับอาจารย์ผู้สอน ดังนั้น ผู้สอน จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะถ่ายทอดมารยาททางสังคมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ นิสิตนักศึกษา

บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิด

การศึกษาในระบบเปิดเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีคุณสมบัติพื้นฐานเข้าศึกษาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก และไม่จำกัดจำนวนในการรับนักศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่สนใจได้อย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนตามความพร้อม และความสามารถของตน การเรียนในระบบเปิดนี้จะมีการนำเทคนิคและกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ แนวคิดในการเปิดโอกาสทางการศึกษานี้ได้พัฒนานานกว่าร้อยปี สุนันท์ นิลบุตร (2535 : 2) ได้จำแนกประเภทการเปิดโอกาสทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. แบบให้ปริญญาภายนอก (External Degree Program) เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษามหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษและนอกประเทศอังกฤษ มาสมทบ และเข้าสอบโดยใช้ข้อสอบของมหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อสอบผ่านก็จะได้รับปริญญาของมหาวิทยาลัยลอนดอน ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์ เหมือนกับปริญญาที่ประสาทให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยลอนดอนทุกประการ
2. แบบขยายสาขาทางการศึกษา (Extension Program) เป็นสถาบันการศึกษาแบบเปิดที่วิทยาลัยได้จัดให้มีการขยายสาขาการศึกษาของสถาบันแม่ให้กว้างขวางออกไป รวมทั้งเปิดหลักสูตรคู่ขนานสำหรับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในชั้นเรียน (On-campus Student) และนักศึกษาภายนอกได้เรียนอยู่ที่บ้าน (Off-campus Student) เช่น การศึกษาทางไกลที่จัดในประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แคนาดา และประเทศอื่น ๆ ในเครือจักรภพ
3. แบบตลาดวิชา (Open Admission University) เป็นการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่รับนักศึกษาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก แต่ยังมีการสอนตามปกติ และไม่บังคับให้นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียน นักศึกษาจะเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนเองว่าจะมาเข้าชั้นเรียนหรือไม่ หรือจะศึกษาด้วยตนเองจากระบบการสอนทางไกล หรือจะทำทั้ง 2 แบบ เช่น ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้
4. แบบมหาวิทยาลัยเปิด (Open University Program) เป็นมหาวิทยาลัยเปิดสมบูรณ์แบบที่ผู้เรียนเป็นหลัก กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจได้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ไม่ต้องเข้ามาฟังการบรรยายในชั้นเรียน โดยเมื่อมหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นนักศึกษาแล้ว นักศึกษาจะเรียนจากการใช้สื่อประกอบ คือ 1) สิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ 2) ชมและฟังรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง 3) ประกอบกิจกรรมปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย และ 4) เข้ารับการสอนเสริมเพื่อร่วมอภิปรายซักถามปัญหาวิชาการตามศูนย์วิทยาการศึกษาที่ตั้งขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ เมื่อศึกษาแล้วก็จะมีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการสอน โดยนักศึกษาจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายส่งไปให้ คอมพิวเตอร์และอาจารย์ตรวจ

บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิด

การศึกษาในระบบเปิดเป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีคุณสมบัติพื้นฐานเข้าศึกษาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก และไม่จำกัดจำนวนในการรับนักศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกคนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่สนใจได้อย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนตามความพร้อม และความสามารถของตน การเรียนในระบบเปิดนี้จะมีการนำเทคนิคและกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ แนวคิดในการเปิดโอกาสทางการศึกษานี้ได้พัฒนานานกว่าร้อยปี สุนันท์ นิลบุตร (สุนันท์ นิลบุตร. 2535 : 2) ได้จำแนกประเภทการเปิดโอกาสทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. แบบให้ปริญญาภายนอก (External Degree Program) เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษและนอกประเทศอังกฤษ มาสมทบ และเข้าสอบโดยใช้ข้อสอบของมหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อสอบผ่านก็จะได้รับปริญญาของมหาวิทยาลัยลอนดอน ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์ เหมือนกับปริญญาที่ประสาทให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยลอนดอนทุกประการ
2. แบบขยายสาขาทางการศึกษา (Extension Program) เป็นสถาบันการศึกษาแบบเปิดที่วิทยาลัยได้จัดให้มีการขยายสาขาการศึกษาของสถาบันแม่ให้กว้างขวางออกไป รวมทั้งเปิดหลักสูตรคู่ขนานสำหรับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในชั้นเรียน (On-campus Student) และนักศึกษาภายนอกได้เรียนอยู่ที่บ้าน (Off-campus Student) เช่น การศึกษาทางไกลที่จัดในประเทศนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แคนาดา และประเทศอื่น ๆ ในเครือจักรภพ
3. แบบตลาดวิชา (Open Admission University) เป็นการจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่รับนักศึกษาโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก แต่ยังคงมีการสอนตามปกติ และไม่บังคับให้นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียน นักศึกษาจะเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนเองว่าจะมาเข้าชั้นเรียนหรือไม่ หรือจะศึกษาด้วยตนเองจากระบบการสอนทางไกล หรือจะทำทั้ง 2 แบบ เช่น ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้
4. แบบมหาวิทยาลัยเปิด (Open University Program) เป็นมหาวิทยาลัยเปิดสมบูรณ์แบบที่ยืดหยุ่นเป็นหลัก กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจได้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ไม่ต้องเข้ามาฟังการบรรยายในชั้นเรียน โดยเมื่อมหาวิทยาลัยรับเข้าเป็นนักศึกษาแล้ว นักศึกษาจะเรียนจากการใช้สื่อประกอบ คือ 1) สิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ 2) ชมและฟังรายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง 3) ประกอบกิจกรรมปฏิบัติตามที่ได้รับการมอบหมาย และ 4) เข้ารับการสอนเสริมเพื่อร่วมอภิปรายซักถามปัญหาวิชาการตามศูนย์วิชาการการศึกษาที่ตั้งขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ เมื่อศึกษาแล้วก็จะมีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการสอน โดยนักศึกษาจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายส่งไปให้ คอมพิวเตอร์และอาจารย์ตรวจ

เมื่อสิ้นภาคการศึกษาก็ต้องเข้าสอบไล่ประจำภาค หลังจากที่นักศึกษาเรียนชุดวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว อาจต้องเข้าร่วมอบรมเพื่อเสริมประสบการณ์วิชาชีพ หรือทัศนศึกษา เมื่อผ่านการประเมินครบถ้วนแล้ว จึงถือว่าได้เรียนครบตามหลักสูตรและรับปริญญาบัตร ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เหมือนปริญญาจากมหาวิทยาลัยสามัญทุกประเภท

บทบาทและภารกิจของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศไทย

ระบบมหาวิทยาลัยเปิดของประเทศไทยเริ่มต้นอย่างจริงจังเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2514 โดยเมื่อเริ่มเปิดนั้นสามารถลดความกดดันที่เกิดจากความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมาก นอกจากนั้น ยังช่วยให้ผู้ที่ออกจากโรงเรียนและไปทำงานแล้ว ได้มีโอกาสกลับเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องเสียเวลาทำงาน ไม่ต้องจากครอบครัวเพื่อใช้เวลาศึกษาต่อ และไม่เสียโอกาสในฐานะและตำแหน่งของตนเองกับงานประจำอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิดของไทยปัจจุบันมีการจัดเป็น 2 แบบ คือ (สุนันท์ นิลบุตร. 2535 : 21 -22)

1. มหาวิทยาลัยเปิดแบบการสอนทางไกล คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ซึ่งรับนักศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก และไม่จำกัดจำนวน การจัดการเรียนการสอนจะยึดผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนสามารถศึกษาได้จากสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยที่จัดส่งไปให้ทางไปรษณีย์ ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ชมรายการวิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม การจัดการศึกษาแบบนี้ผู้เรียนกับผู้สอนจะอยู่ไกลกัน จึงเรียกว่า การศึกษาทางไกล

2. มหาวิทยาลัยเปิดแบบตลาดวิชาคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดรับนักศึกษา โดยไม่มีการสอบคัดเลือก และไม่จำกัดจำนวน ใช้การบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลัก และใช้รายการวิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อเสริม มหาวิทยาลัยรับนักศึกษาจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ถ้าจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องเป็นข้าราชการระดับ 2 ขึ้นไป หรือเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐที่ทำงานติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปี

มหาวิทยาลัยรามคำแหงปัจจุบันมีฐานะเป็นกรม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชาที่ผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2530)

จากพระราชบัญญัติจะเห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหง เน้นการให้การศึกษาแบบตลาดวิชา ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งสถาบันการอุดมศึกษาระบบเปิด (Open University) ที่รับสมัครนักศึกษา โดยไม่

ต้องสอบคัดเลือก แต่ยังมีการสอนตามปกติ โดยไม่ต้องบังคับให้นักศึกษา เข้าชั้นเรียน นักศึกษา เป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนด้วยตนเอง หรือจะศึกษาด้วยตนเองด้วยระบบการสอนทางไกลก็ได้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. 2538 : 18 - 19 ; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2531)

วีระยุทธ วิเชียรโชติ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. 2538 : 21 ; อ้างอิงมาจาก วีระยุทธ วิเชียรโชติ. 2527) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาระบบเปิดต้องมีลักษณะสำคัญ 9 ประการ และ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็มีลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ

1. มีปรัชญาและนโยบายแบบเปิด (Open Philosophy and Policy) โดยลักษณะของ อุดมศึกษาระบบเปิดมีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ควรจะมีระดับสูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อความสุข ความสมดุลระหว่างความเจริญทางด้านจิตใจ ด้านวัตถุ สันติภาพและการมีชีวิตอยู่ อย่างมีคุณค่าในสังคม ดังนั้น อุดมศึกษาจึงควรเปิดเพื่อทุกคน และมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็มี ปรัชญาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ส่วนนี้เช่นกัน
2. มีการเข้าเรียนแบบเปิด (Open Admission) คือ เปิดรับทุกคนที่มีคุณสมบัติขั้นต่ำที่จะรับ ได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดรับทุกคนที่มีคุณสมบัติครบโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก
3. มีสถานที่เรียนแบบเปิด (Open Campus) คือ จะเรียนที่ไหนก็ได้ แต่ในกรณีของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มี 2 ระบบอยู่ด้วยกัน คือ มีทั้งสถานที่เรียน และไม่มีสถานที่เรียนซึ่ง นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ว่าจะเข้าชั้นเรียนหรือเรียนอยู่ที่บ้านหรือจะเรียนทั้งสองวิธีก็ได้
4. มีการสอนแบบเปิด (Open Instruction) คือ ผู้สอนจะออกแบบสร้างเอกสารและ อุปกรณ์ที่ช่วยการศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง จะมีการสอนในชั้นเรียน 2 วิทยาเขต และมีการบรรยายสรุปที่ศูนย์บริการส่วนภูมิภาค สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
5. มีการเรียนแบบเปิด (Open Learning) คือ นักศึกษามีอิสระในการเรียนจะเรียนแบบใดก็ได้ และอนุญาตให้นักศึกษาเรียนช้า จนกว่าจะสอบได้ ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดโอกาสให้ นักศึกษา เลือกวิธีเรียนอย่างอิสระและให้เรียนช้าได้จนกว่าจะสอบผ่าน โดยไม่คิดคะแนนตกมา เป็นตัวเฉลี่ย
6. มีสื่อการสอนแบบเปิด (Open Media) คือ สามารถเรียนจากสื่อการศึกษาได้หลาย รูปแบบ สำหรับมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีสื่อที่จัดไว้เพื่อการเรียนการสอน ได้แก่ เทป ตำรา โทรทัศน์เพื่อการศึกษาของประเทศ โทรทัศน์วงจรปิดในมหาวิทยาลัย วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และวิทยุท้องถิ่น ศูนย์การศึกษาในส่วนภูมิภาค และวีดิทัศน์
7. มีโอกาสแบบเปิด (Open Opportunity) คือ จัดโปรแกรมให้เรียนได้ตลอดชีพ (Lifelong Education Programs) โดยเรียนทางสื่อต่าง ๆ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดการในส่วนนี้

ให้นักศึกษาค่อย

8. มีโปรแกรมแบบเปิด (Open Programs) คือ มีการเลือกโปรแกรมการเรียนรู้ได้ตามความสนใจ ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกคณะ และวิชาเรียนได้ และเปิดโอกาสให้ย้ายคณะ สาขาวิชาได้ตามความสนใจ

9. มีการประเมินผลแบบเปิด (Open Evaluation) คือ สามารถประเมินผลได้หลายรูปแบบ เช่น การประเมินจากการทำงานโดยตนเองเป็นผู้ประเมิน ประเมินจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ประเมินจากผลงานประดิษฐ์ และประเมินจากข้อสอบ ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ใช้การประเมินผลหลากหลายรูปแบบด้วย

การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง มีทั้งระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนและระบบที่เรียนด้วยตัวเอง นับจนถึงปี พ.ศ. 2537 มีนักศึกษาที่ผ่านเข้ามาศึกษาแล้วมากถึง 1,692,550 คน และมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วถึง 284,683 คน (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. 2538 : 323 ; อ้างอิงมาจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2537) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้จัดการบริการด้านวิชาการให้นักศึกษา ดังนี้

1. การบรรยายในชั้นเรียน

1.1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ จัดให้มีการบรรยายสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 สัปดาห์ละ 6 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ โดยจัดให้มีการบรรยายกระบวนวิชาละ 1 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง 50 นาทีต่อสัปดาห์

1.2 วิทยาเขตปทุมธานี-สุวรรณภูมิ ถนนบางนา-ตราด แขวงคลองแก้ว เขต พระโขนง จัดให้มีการบรรยายสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สัปดาห์ละ 5 วัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยจัดให้มีการบรรยายกระบวนวิชาละ 1 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง 30 นาทีต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ นักศึกษาจะเข้าฟังคำบรรยายที่มหาวิทยาลัยจัดให้ทั้ง 2 แห่ง หรือไม่ก็ได้

2. การบริการสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยได้จัดศูนย์บริการสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาที่ชั้นเรียน โดยนำเทปวีดิทัศน์ การบรรยายสรุปกระบวนวิชาชั้นปีที่ 1 มาบริการแก่นักศึกษาที่ต้องการฟังบรรยายสรุปเพิ่มเติมจากการฟังบรรยายในชั้นเรียนที่วิทยาเขต

3. การบรรยายทางสถานีวิทยุโทรทัศน์

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการบรรยายทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ โดยการแพร่ภาพออกอากาศผ่านสัญญาณดาวเทียมไปทั่วประเทศ สัปดาห์ละ

1 วัน คือวันเสาร์ ระหว่างเวลา 10.00 - 12.00 น.

4. การบรรยายทางวิทยุกระจายเสียง

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการบรรยายสรุปทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการเพื่อการศึกษาทุกวันตลอดสัปดาห์

5. การบริการที่ศูนย์บริการวิชาการส่วนภูมิภาค

เพื่อเป็นการเสริมสื่อการสอนในแบบต่าง ๆ และให้ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาตามโอกาส มหาวิทยาลัยได้จัดส่งตำรา และเทปคำบรรยายกระบวนวิชาต่าง ๆ ทุกชั้นปีจากห้องเรียนที่มหาวิทยาลัยเป็นรายชั่วโมงเพื่อบริการนักศึกษาที่อาศัยอยู่ตามส่วนภูมิภาค ณ ศูนย์บริการวิชาการ ส่วนภูมิภาค

6. การบริการด้านตำรา และอุปกรณ์การศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันศึกษาและวิจัยแบบตลาดวิชา การรับนักศึกษาจะรับแบบไม่จำกัดจำนวน จึงทำให้มีนักศึกษาจำนวนมาก แต่มหาวิทยาลัยก็ได้คำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาในลักษณะดังกล่าว คือ ตำราและอุปกรณ์การศึกษา ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์ตำรา จำหน่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถซื้อได้โดยสะดวกและทั่วถึง

7. บริการห้องสมุด

มหาวิทยาลัยได้จัดบริการ ให้ยืม-คืน หนังสือแก่นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ บริการสหบัตร นอกจากนี้ ยังมีบริการห้องสมุดสำหรับบัณฑิตศึกษารวมทั้งบริการหนังสือจอง ตำราเรียน และหนังสืออ่านประกอบประจำกระบวนวิชาต่าง ๆ บริการหนังสือและสิ่งพิมพ์ทั่วไป บริการวารสารและเอกสารฉบับย้อนหลัง บริการหนังสือพิมพ์และนิตยสารบันเทิงคดี บริการช่วยการค้นคว้าและวิจัย บริการค้นคืนสารนิเทศจากฐานข้อมูล CD-ROM บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล ตลอดจนบริการวัสดุไมติพิมพ์ เช่น ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช สไลด์ ฟิล์มสกริป ภาพยนตร์ ฯลฯ

8. บริการข่าวสารและข่าววิชาการ

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีหนังสือพิมพ์ข่าวสารรามคำแหง และวารสารรามคำแหง เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีข่าวบริการด้านวิชาการ ข่าวสารทั่วไป และบทความทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นการบริการแก่นักศึกษา

9. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในปีการศึกษา 2538 โดยมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการสอนโดยตรงจากมหาวิทยาลัย

รามคำแหง กรุงเทพฯ ไปสู่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ส่วนภูมิภาค 3 จังหวัด คือ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครศรีธรรมราช

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายคุณลักษณะและหลายรูปแบบ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา รวมทั้ง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีระดับค่อนข้างสูง
2. ความเข้าใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา มีความแตกต่างกัน
3. เจตคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา ไม่มีความแตกต่างกัน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา มีความแตกต่างกัน
5. สิ่งแวดล้อม มีผลต่อความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. เมื่อทั้ง 3 ตัวแปร คือ เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา มารวมกัน สามารถทำนายความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้

มานะศรี ยงเจริญ (2525 : 28) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยแบ่งรูปแบบกิจกรรมทางการเมืองเป็น 6 ประเภท คือ

1. รูปแบบการประท้วง นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ได้มีกิจกรรมทางการเมือง คือ การร่วมเดินขบวนตามถนนเพื่อประท้วงความไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่ การต่อต้านอย่างเข้มแข็งถ้ารัฐบาลทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และการร่วมประชุมคัดค้าน และไม่ยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม
2. รูปแบบการมีบทบาทในชุมชน นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ได้มีกิจกรรมทางการเมือง คือ การทำงานสังคมร่วมกับผู้อื่นในท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานในท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลือชุมชน และการ

ติดต่อเจ้าหน้าที่ไม่ว่าระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติเกี่ยวกับปัญหาสังคม

3. รูปแบบการเป็นสมาชิกพรรค และการรณรงค์หาเสียง นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีกิจกรรมทางการเมือง คือการชักชวนให้ผู้อื่นลงคะแนนเสียง เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สภาเทศบาล สภาจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การทำงานให้พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครเลือกตั้ง การร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

4. รูปแบบการสื่อสาร นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีกิจกรรมทางการเมือง คือ การเข้าร่วมอภิปรายทางการเมืองตามสถานที่ต่าง ๆ การฟังคำปราศรัยของนักการเมือง การเขียนบทความทางการเมืองไปลงสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ การเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและสังคม และการส่งข่าวสารสนับสนุน หรือประท้วงผู้นำทางการเมือง

5. รูปแบบการลงคะแนนเสียง นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีกิจกรรมทางการเมือง คือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับชาติ และการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

6. รูปแบบความไม่กระตือรือร้น นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีกิจกรรมทางการเมือง คือ การไม่เคยลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการไม่เคยร่วมกิจกรรมทางการเมืองใดๆ เลย

นอกจากนั้น ผลการเปรียบเทียบตามตัวแปรต่าง ๆ ยังพบว่า

1. นักศึกษาชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิงในทุกกิจกรรม
2. นักศึกษาที่มีอายุมากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษากลุ่มที่มีอายุน้อยในกิจกรรมการประท้วง และการลงคะแนนเสียง
3. นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายอาชีพ มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายสามัญในกิจกรรมการประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและทำงานให้พรรค และการสื่อสารทางการเมือง
4. นักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีบิดารับราชการ ในกิจกรรมการประท้วง และการมีบทบาทในชุมชน
5. นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายสูง เข้าร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีค่าใช้จ่ายต่ำ ในกิจกรรมการประท้วง การรณรงค์หาเสียง และทำงานให้พรรคและการสื่อสารทางการเมือง
6. นักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองสูง เข้าร่วมทางการเมืองมากกว่า นักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองต่ำ ในกลุ่มกิจกรรมการมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียง และการทำงานให้พรรค การสื่อสารทางการเมือง และการลงคะแนนเสียง

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2527 : 1 - 13) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิต ตามลักษณะ

ของนิสิต 7 กลุ่ม คือ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการและกลุ่มอาชีพ โดยศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของนิสิตตามตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี หลักสูตร สาขาวิชา อาชีพของบิดา ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีแนวโน้มในการใช้ชีวิตในลักษณะกลุ่มก้าวหน้าสูงที่สุด รองลงคือ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มที่นิสิตมีแนวโน้มจะใช้ชีวิตในลักษณะนั้นน้อย คือ กลุ่มเก็บตัว

2. นิสิตหญิงมีลักษณะการใช้ชีวิตในลักษณะกลุ่มวิชาการ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์สูงกว่านิสิตชาย

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบกลุ่มเก็บตัว กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มวิชาการ แตกต่างกัน

4. นิสิตต่างระดับชั้นปี มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกัน

5. นิสิตที่ศึกษาในหลักสูตรต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกัน

6. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาแตกต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ แตกต่างกัน

7. นิสิตที่ศึกษาในคณะต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรมแตกต่างกัน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเจริญงอกงามและพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 10 แห่งในประเทศไทย พบว่า

1. นิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชา และระดับชั้นปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกือบทุกด้าน นิสิตนักศึกษามีทัศนะต่อมหาวิทยาลัยว่า เป็นสถาบันที่ให้การพัฒนาด้านการฝึกหัดอาชีพ พัฒนาทักษะ และวิธีการอันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมด้านวิชาการ ส่วนกิจกรรมด้านสังคมที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่าควรเรียนรู้มากที่สุด คือมารยาทในสังคม เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางด้านสังคม นิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าหน้าที่ของทุกคน คือการทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้มากที่สุด และเกี่ยวกับแนวคิดที่ว่าการศึกษา มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ คือ ความสามารถในการหาเหตุผล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ลักษณะที่ได้รับการพัฒนาจากมหาวิทยาลัย คือ การมีความรู้

สามารถออกไปประกอบอาชีพได้และมีความรับผิดชอบ การมีผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาความรู้ได้ดี เกี่ยวกับกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาทัศนคติของนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่าการให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การมีผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนและการเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติเรื่องที่เรียน ทำให้นิสิตนักศึกษาเปลี่ยนทัศนคติได้ ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียนและการมีผู้สอนที่มีประสบการณ์ในวิชาที่สอน มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของนิสิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี และเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าความสนใจในวิชาที่ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีการสอนของอาจารย์ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์กิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาความคิดและมีเหตุผลมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

สุชาดา มัสโอติ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจบทบาทของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศ คณะวิชา ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และลักษณะที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มาเรียนเป็นประจำในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2527 จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด รองลงมา ได้แก่ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา
2. นักศึกษาต่างเพศกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศิษย์คณาจารย์ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ให้เป็นประโยชน์ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาทในฐานะนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน
3. นักศึกษาต่างคณะวิชา มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ เป็นการศึกษาแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ และแนวบทบาทในฐานะนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน
4. นักศึกษาต่างภูมิลำเนาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมและแนว

บทบาทในฐานะนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน

5. นักศึกษาที่สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ การเป็นศึกษิต และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่พักในสถานที่พักอาศัยแตกต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศึกษิต แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม และแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง แตกต่างกัน

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะนิสัยจิตจำแนกตามสาขาวิชา : การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการนำความรู้ไปใช้ การใช้ภาษา กิริยามารยาท รสนิยม ศาสนา การเมือง และสังคม และเปรียบเทียบลักษณะนิสัยจิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะ หรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านกิริยามารยาทสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำสุด
2. ลักษณะด้านความมีเหตุผล มีความสำคัญต่อนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด แต่นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่า ลักษณะการใฝ่รู้มีความสำคัญต่อนิสิตมากที่สุด และนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชา มีความคิดเห็นตรงกันว่า ลักษณะด้านรสนิยมมีความสำคัญต่อนิสิตน้อยที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตทั้ง 9 ด้านพบว่า คุณลักษณะด้านความมีเหตุผล และด้านศาสนาของนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชา ไม่แตกต่างกันส่วนด้านการใฝ่รู้ด้านการนำความรู้ไปใช้ ด้านการใช้ภาษา ด้านกิริยามารยาท ด้านรสนิยม ด้านการเมือง ด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน

นงเยาว์ ชาญณรงค์ และประเทือง ธนย์ผล (2530 : 149 -150) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบตกของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในวิชาบังคับพื้นฐานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีผลการเรียนวิชาพื้นฐานอ่อนในวิชาบังคับพื้นฐานมากกว่านักศึกษาในคณะอื่น ๆ
2. นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีผลการเรียนวิชาพื้นฐาน ดีกว่านักศึกษาทุกคณะและอยู่ในระดับค่อนข้างดีในทุกวิชา

อาภรณ์ รอดอรินทร์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 7 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนาและความมั่นใจในตัวเอง โดยเปรียบเทียบลักษณะของนักศึกษาสาขาวิชา

วิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ด้านความมั่นใจในตัวเองสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำที่สุด โดยนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา มีความคิดเห็นว่า ลักษณะของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เป็นลักษณะที่มีความสำคัญและมีมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่า ลักษณะความคิด อารมณ์และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษา ทั้ง 4 สาขาวิชา ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะด้านสังคม ของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ แตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรม พบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และด้านศาสนา พบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะด้านศาสนา ความรู้ และศิลปวัฒนธรรม นั้น ฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยควรจะได้มีการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับศาสนา ความรู้ และศิลปวัฒนธรรม เป็นวิชาบังคับเลือก หรือเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในปี พ.ศ. 2531 ละออทิพย์ เหมะ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านศาสนา และด้านความมั่นใจในตนเองและรู้จักตนเอง จำแนกตามสาขาวิชา 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิทยาศาสตร์ชีววิทยา สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะด้านศาสนา และแสวงหาความรู้น้อยกว่าด้านอื่น ผลการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะหรือพฤติกรรมของนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 ด้าน พบว่า นักศึกษามีลักษณะด้านการแสวงหา ความรู้ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านความมั่นใจในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพมีลักษณะด้านความคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์สูงกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ และลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีสูงกว่าสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และนักศึกษสาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์มีลักษณะด้านศาสนา สูงกว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ และนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ นอกจากนี้ ยังพบอีกด้วยว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีพฤติกรรมชอบอยู่กับเพื่อน หรือกลุ่มเพื่อน มากกว่า นักศึกษาสาขา

มนุษยศาสตร์ และนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีพฤติกรรมการเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาคณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อแบบการเรียน 6 แบบ คือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ และแบบแข่งขัน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ชอบการเรียนแบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมือในระดับมาก
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขันในระดับมาก
3. นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง แตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้ง และนักศึกษาที่ไม่เคยมาเรียน ส่วนแบบการเรียนแบบอื่น ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำชอบแบบเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน

ในปีต่อมาคือ พ.ศ. 2533 ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : ก-ข) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2532 ทั้ง 7 คณะ 5 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านส่วนตัว ด้านที่อยู่อาศัยและด้านใช้เวลาว่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีปัญหาด้านการเรียน และปัญหาด้านการใช้เวลาว่างในระดับปานกลาง มีปัญหาด้านสังคม ด้านส่วนตัว และด้านที่อยู่อาศัย ในระดับน้อย
2. นักศึกษาชาย กับนักศึกษาหญิงมีปัญหาทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เรียนต่างคณะกันมีปัญหาการเรียน ปัญหาด้านส่วนตัว และปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง แตกต่างกัน ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีกัน มีปัญหาการเรียน ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านส่วนตัว แตกต่างกัน ส่วนปัญหาอื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีพฤติกรรมมาเรียนแตกต่างกันมีปัญหาทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

ในปี พ.ศ. 2536 ศาณี สุวรรณรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤติในประเทศไทย โดยได้ศึกษากับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 - 4 (หลักสูตร 4 ปี) และชั้นปีที่ 2 - 6

(หลักสูตร 6 ปี) ในมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและของเอกชนรวมทั้งสิ้น 20 สถาบัน ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตนักศึกษามีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองค่อนข้างสูงแต่มีการตอบสนองต่อวิกฤติทางสังคมและการเมืองค่อนข้างต่ำ
2. ระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง ระหว่างตัวแปรเพศ สาขาที่ศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ประเภทมหาวิทยาลัย ไม่มีความแตกต่างกัน
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสังคมและการเมือง กับบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา
4. ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้ที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองสูงและต่ำได้คือ บุคลิกภาพด้านมโนธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ในปี พ.ศ. 2537 มาโนช ตันชนวนิชย์ ปรีชา เครือวรรณ และลัดดา อะยะวงศ์ (2537 : 24 - 28) ได้ศึกษาเรื่อง เหตุผลเชิงคุณธรรมด้านพรหมวิหาร 4 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 13 คณะของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 729 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงคุณธรรมด้านพรหมวิหาร 4 สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. เหตุผลเชิงคุณธรรมด้านพรหมวิหาร 4 ด้านเมตตา ด้านมูทิตา และด้านอุเบกขา ของนักศึกษาคณะต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ ส่วนเหตุผลเชิงคุณธรรมด้านพรหมวิหาร 4 ด้านกรุณาของนักศึกษาคณะต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงคุณธรรมด้านพรหมวิหาร 4 ของนักศึกษาชายและหญิงพบว่า มีความแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน โดยนักศึกษาหญิงมีเหตุผลเชิงคุณธรรมสูงกว่านักศึกษาชายในสองด้าน คือ ด้านเมตตา และด้านกรุณา ส่วนอีกสองด้านที่เหลือคือด้านมูทิตาและด้านอุเบกขา นักศึกษาชายมีเหตุผลเชิงคุณธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง

ในปีเดียวกัน จิรวัดนา มั่นยืน (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทางพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัย กับลักษณะทางพุทธศาสนา และจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิตจากมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 7 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ประการหนึ่งในการเป็นสมาชิกของชมรมพุทธศาสตร์ มีความสำคัญต่อคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษามากที่สุด รองลงมาคือประสบการณ์ทางพุทธศาสนาจากวิชาที่เรียน และประสบการณ์จากการบวชในพุทธศาสนา

วรรณดี สุทธิวรการ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับลักษณะ นิสิตนักศึกษา ด้านมาเคียวิลเลียนนิซึม (Machiavellianism) ด้านสิทธิขั้นต้น (Dogmatism) และความคิดเห็นที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในสาขาวิชาดั้งเดิมที่สถาบันมีความชำนาญเฉพาะทาง คือทาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดลในปีการศึกษา 2536 จำนวน 286 ทั้งนี้ ลักษณะมาเคียวิลเลียนนิซึม หมายถึง ลักษณะทางความคิดของบุคคล ที่มุ่งประสบความสำเร็จ โดยไม่เลือกวิธีการว่าวิธีการนั้นจะถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ และลักษณะด้าน สิทธิขั้นต้น เป็นลักษณะทางความคิดของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีใจกว้างหรือใจแคบ โดยผู้ที่มี ลักษณะด้านสิทธิขั้นต้นสูงจะเป็นผู้ที่มีใจแคบ ยึดมั่นถือมั่น ไม่ยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิด ของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่มีลักษณะด้านสิทธิขั้นต้นต่ำจะเป็นผู้ที่มีใจกว้างสามารถยอมรับความ แตกต่างทางความคิดของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเองยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่มีเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตนักศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความแตกต่างกันในเรื่องรายได้ของมารดา และสาขา วิชาที่เรียนมีลักษณะมาเคียวิลเลียนนิซึม แตกต่างกัน
2. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ ของบิดา ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ระยะเวลาในการเดินทางมาเรียน ภูมิลำเนา อาชีพของบิดา สถานภาพ ครอบครัวและสถานที่พักขณะกำลังศึกษา มีลักษณะมาเคียวิลเลียนนิซึม ไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาเรียนและ สาขาวิชา มีลักษณะสิทธิขั้นต้น แตกต่างกัน
4. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดา อาชีพของ มารดา สถานภาพครอบครัว สถานที่พักอาศัย ชั้นปีที่ศึกษา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน มีลักษณะด้านสิทธิขั้นต้นไม่แตกต่างกัน
5. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาเรียน ภูมิลำเนา และสาขาวิชา มีความคิดเห็นต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แตกต่างกัน
6. นิสิตนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุ ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา สถานภาพครอบครัว สถานที่พักขณะกำลังศึกษา และค่าใช้จ่ายต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองไม่แตกต่างกัน
7. ลักษณะมาเคียวิลเลียนนิซึม มีความสัมพันธ์กับลักษณะด้านสิทธิขั้นต้นในทางตรงกันข้าม และลักษณะมาเคียวิลเลียนนิซึมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และ

การเมืองในทางตรงกันข้ามเช่นกัน

8. ลักษณะด้านสัทธันธ์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในทางบวก

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พอสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาจะมี คุณลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะส่วนตัว และภูมิหลังที่แตกต่างกัน การศึกษาคุณลักษณะของ นิสิตนักศึกษาจึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตนักศึกษาเป็นวัยที่นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่าสมองกำลังจะได้รับการพัฒนาถึงขีดสุด คือไวที่จะรับ และไวที่จะเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงควรจะต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนากำลังสมองของชาติในระดับนี้ด้วยความตั้งใจ และระมัดระวังอย่างที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ 2527 : 2) เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างถึงพร้อมทั้งทางด้านความรู้ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และ คุณธรรมไปพร้อมกัน เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Descriptive Research) เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ 7 คณะ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 100,826 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่าง ๆ 7 คณะ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของยามาเน่ (Yamane. 1967 : 886 - 887) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 900 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะที่ศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะนิติศาสตร์	16,316	146
คณะบริหารธุรกิจ	34,779	310
คณะมนุษยศาสตร์	11,776	105
คณะศึกษาศาสตร์	3,790	34
คณะวิทยาศาสตร์	6,313	56
คณะรัฐศาสตร์	23,623	211
คณะเศรษฐศาสตร์	4,269	38
รวม	100,826	900

✓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม
2. สร้างข้อคำถามที่แสดงถึงคุณลักษณะ ของนักศึกษาแต่ละด้าน จากนั้นนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ความชัดเจนของสำนวนภาษา
3. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเมื่อปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้งหนึ่ง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

5. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เมื่อพิจารณาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ ด้านแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักสำหรับข้อคำถามทางบวก ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมาก หรือเห็นด้วยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับปานกลาง หรือเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อย หรือเห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อยที่สุด หรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับข้อคำถามทางลบ ผู้วิจัยกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อยที่สุด หรือเห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อย หรือเห็นด้วยน้อย
คะแนน 3	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับปานกลาง หรือเห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมาก หรือเห็นด้วยมาก
คะแนน 1	หมายถึง	นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมากที่สุด หรือเห็นด้วยมากที่สุด

ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมากที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ตามวิธีการของ โรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Hambleton and others. 1978 : 34 ; citing Rovinelli and Hambleton. 1977) ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาลงความเห็นว่าตัวเลือกในข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือถูกต้อง และเป็นตัวแทนคุณลักษณะย่อยของคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมได้หรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของคุณลักษณะ/พฤติกรรม นั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของคุณลักษณะ/พฤติกรรม นั้น
- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของคุณลักษณะ/พฤติกรรม นั้น

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างสถานการณ์ที่เป็นคำถามตามตัวเลือก จากนั้นเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีสอดคล้องมากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ไว้ในแบบสอบถาม แต่ถ้าข้อคำถามข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ก็จะนำมาปรับปรุงใหม่ร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้งหนึ่ง ผลการวิเคราะห์ได้แบบสอบถามที่มีข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 160) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8657

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ของคณะทั้ง 7 คณะ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนแบบสอบถามส่งไปจำนวน 900 ฉบับ ได้รับฉบับที่สมบูรณ์กลับคืนมา 809 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.88 นำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

* การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ และหาค่าเฉลี่ยรวมของคุณลักษณะของนักศึกษาในแต่ละด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม หลังจากนั้นจึงหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้ง 3 ด้าน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) (Ferguson. 1981 : 190, 308)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Ferguson. 1981 : 49)
 - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)
2. สถิติใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะ/พฤติกรรม ตามวิธีของ โรวินลลี และแฮมเบิลตัน
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ให้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 160)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Anova) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) (Ferguson, 1981 : 190, 308)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดข้างต้นดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์และด้านความสัมพันธ์กับสังคม โดยจำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อเพื่อเข้าใจตรงกัน ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
df	แทน	ชั้นระดับของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม โดยจำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในด้านการแสวงหาความรู้ ความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 2 - 4

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย รามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม

คุณลักษณะ	n = 809		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการแสวงหาความรู้	3.26	0.45	ปานกลาง
ด้านความมั่นคงทางอารมณ์	3.40	0.40	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์กับสังคม	3.63	0.42	มาก
รวม	3.45	0.35	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.42) ส่วนด้านการแสวงหาความรู้ และด้านความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.45 และ $\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.40 ตามลำดับ)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้	n = 809		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	สนใจใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ.....	3.45	0.79	ปานกลาง
2.	เมื่อไม่เข้าบทเรียน จะถามจากอาจารย์หรือผู้รู้.....	2.77	0.95	ปานกลาง
3.	ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่อาจารย์ บรรยาย.....	3.12	0.91	ปานกลาง
4.	อ่านหนังสือทุกประเภท.....	3.45	0.94	ปานกลาง
5.	รักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ.....	3.69	0.85	มาก
6.	ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ.....	3.59	0.86	มาก
7.	เข้าร่วมฟังการอภิปรายหรือการบรรยายเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่.....	2.52	0.96	ปานกลาง
8.	อ่านวารสารทางวิชาการทั้งที่เป็นภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ.....	2.81	0.82	ปานกลาง
9.	หาเวลาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์นอกชั้นเรียน.....	2.10	0.94	น้อย
10.	ต้องการให้อาจารย์อธิบายให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง.....	3.70	1.09	มาก
11.	การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะทำได้หลาย ๆ วิธี.....	3.64	0.86	มาก
12.	ทดลองสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่คาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น.....	3.16	0.99	ปานกลาง
13.	ทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถ.....	3.28	1.02	ปานกลาง
14.	เมื่อสนใจเรื่องใด ต้องหาทางเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้.....	3.77	0.82	มาก
15.	ไม่พอใจเมื่อบุคคลอื่นมาบอกว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ ไม่ถูกต้อง.....	3.08	1.00	ปานกลาง
16.	ตั้งแต่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าเห็นว่า ยิ่งเรียนมากก็ยิ่งพบสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น.....	3.93	0.86	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้	n = 809		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
17.	มีการแสดงความคิดเห็นหรือถกเถียงประเด็น เกี่ยวข้องกับความรู้กับผู้อื่นอยู่เสมอ.....	3.26	0.91	ปานกลาง
18.	ข้าพเจ้าสามารถเรียนได้ดีทั้งในชั้นเรียนและ เรียนด้วยตนเอง.....	3.35	0.79	ปานกลาง
	รวม	3.26	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ คือ ข้อ 5 รักที่จะเรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.85) ข้อ 6 ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.86) ข้อ 10 ต้องการให้อาจารย์อธิบายให้ชัดเจนทุกขั้นตอนที่จะต้องทำอะไรบ้าง ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.09) ข้อ 11 การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะทำได้หลาย ๆ วิธี ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.86) ข้อ 14 เมื่อสนใจเรื่องใดต้องหาทางเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.82) ข้อ 16 ตั้งแต่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าเห็นว่ายิ่งเรียนมากก็ยิ่งพบสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.86) และนักศึกษามีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ ข้อ 9 หาเวลาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์นอกชั้นเรียน ($\bar{X} = 2.10$, S.D. = 0.94) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษาด้านความมั่นคงทางอารมณ์	n = 809		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
19.	มีความเป็นมิตรกับทุกคน.....	4.14	0.70	มาก
20.	มีความอดทนอดกลั้นสูงในเรื่องต่าง ๆ.....	3.59	0.79	มาก
21.	มีใจคอหนักแน่นในการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ	3.71	0.91	มาก
22.	ไม่ท้อถอยเมื่อประสบปัญหายุ่งยากในเรื่องการเรียน...	3.70	0.80	มาก
23.	มีอารมณ์มั่นคงไม่โกรธง่าย.....	3.41	0.87	ปานกลาง
24.	มีความมั่นใจในความคิดและการกระทำของตนเอง....	3.85	0.76	มาก
25.	มีอารมณ์ขันและร่าเริงแจ่มใส.....	4.02	0.81	มาก
26.	เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น จะสามารถควบคุมสติ และอารมณ์ได้.....	3.55	0.76	มาก
27.	วิตกกังวลกับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น.....	2.95	1.02	ปานกลาง
29.	มักคิดมากและชอบเก็บเรื่องต่าง ๆ มาคิดทำให้เสียใจ น้อยใจอยู่เสมอ.....	3.09	1.09	ปานกลาง
30.	รู้สึกอารมณ์ไม่ดี ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสาเหตุ.....	2.56	1.04	ปานกลาง
31.	มักใจลอยและคิดเพ้อฝัน.....	2.65	1.11	ปานกลาง
32.	เกิดอาการประหม่า เมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เช่น กิจกรรมวิชาการ สันทนาการ เป็นต้น.....	3.01	0.96	ปานกลาง
	รวม	3.40	0.40	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ในระดับมาก 7 ข้อ คือ ข้อ 19 มีความเป็นมิตรกับทุกคน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70) ข้อ 20 มีความอดทนอดกลั้นสูงในเรื่องต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.79) ข้อ 21 มีใจคอหนักแน่นในการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.91)

ข้อ 22 ไม่ท้อถอยเมื่อประสบปัญหายุ่งยากในเรื่องการเรียน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.80) ข้อ 24 มีความมั่นใจใน ความคิดและการกระทำของตนเอง ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.76) ข้อ 25 มีอารมณ์ขัน และร่าเริงแจ่มใส ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.81) ข้อ 26 เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น จะสามารถ ควบคุมสติและอารมณ์ได้ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.76) ส่วนข้ออื่น นักศึกษามีคุณลักษณะอยู่ใน ระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย รามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษาด้านความสัมพันธ์กับสังคม	n = 809		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
33.	สามารถคบหาและพูดคุยกับผู้อื่นได้.....	4.00	0.72	มาก
34.	ระมัดระวังคำพูด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจผู้อื่น..	3.76	0.72	มาก
35.	สามารถพูดจูงใจหมู่คณะให้คล้อยตามไปในทิศทาง เดียวกันได้.....	3.24	0.73	ปานกลาง
36.	ไม่รู้สึกรับประหม่าเมื่ออยู่ต่อหน้าคนมาก ๆ.....	3.07	0.82	ปานกลาง
37.	มักจะถามเพื่อนหรือคนอื่น เมื่อมีปัญหาสงสัย.....	3.52	0.84	มาก
38.	เมื่อมีเรื่องร้ายแรงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มักจะโทษตัวเอง ก่อนคนอื่น.....	3.14	0.84	ปานกลาง
39.	มีความซื่อตรงทั้งกับตนเอง เพื่อน และคนอื่น.....	3.97	0.79	มาก
40.	ยอมเสียสละประ โยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมได้.....	3.64	0.75	มาก
41.	มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ.....	3.61	0.83	มาก
42.	สามารถแยกเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวไม่ให้มาปะปน กันได้.....	3.65	0.78	มาก
43.	มีความจริงใจต่อผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง.....	4.01	0.78	มาก
44.	กล้ารับผิดชอบเมื่อมีความบกพร่องเกิดขึ้น.....	3.93	0.77	มาก
45.	ให้ความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และชุมชน.....	3.31	0.86	ปานกลาง
46.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ	3.63	0.84	มาก
47.	มีเพื่อนมากทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย.....	3.65	0.92	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษาด้านความสัมพันธ์กับสังคม	n = 809		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
48.	สามารถอดทนและอดกลั้นต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา.....	3.48	0.73	ปานกลาง
49.	ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเพื่อจะได้รู้จักคนเพิ่มมากขึ้น.....	3.06	0.94	ปานกลาง
50.	เมื่อมีเวลาว่าง มักเที่ยวหรือพุดคุยกับกลุ่มเพื่อน.....	3.53	0.94	มาก
51.	เต็มใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของสังคม เช่น การเข้าแถวซื้อของ การไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด.....	4.08	0.80	มาก
52.	คิดว่าเพื่อน คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย.....	3.65	0.88	มาก
53.	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ.....	3.96	0.75	มาก
54.	เมื่อทำผิด สามารถขอโทษได้โดยไม่มีความคับข้องใจ	4.03	0.83	มาก
	รวม	3.63	0.42	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ คือ ข้อ 35 สามารถพูดจูงใจ หมุ่คณะให้เคลื่อนย้ายตามไปในทิศทางเดียวกันได้ ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.73) ข้อ 36 ไม่รู้สึกประหม่าเมื่ออยู่ต่อหน้าคนมาก ๆ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.82) ข้อ 38 เมื่อมีเรื่องร้ายแรงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมักจะโทษตัวเองก่อนคนอื่น ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.84) ข้อ 45 ให้ความร่วมมือ ในโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและชุมชน ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.86) ข้อ 48 สามารถอดทนและอดกลั้นต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.73) ข้อ 49 ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเพื่อจะได้รู้จักคนเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.94) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏดังตาราง 6 - 20

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะของนักศึกษา	นักศึกษาชาย n = 432		นักศึกษาหญิง n = 377		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการแสวงหาความรู้	3.27	0.47	3.25	0.44	0.70	0.48
ด้านความมั่นคงทางอารมณ์	3.40	0.40	3.40	0.39	0.34	0.74
ด้านความสัมพันธ์กับสังคม	3.65	0.45	3.61	0.40	1.48	0.14
รวม	3.46	0.37	3.43	0.32	1.15	0.25

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.44	0.15	0.70	0.55
ภายในกลุ่ม	803	165.29			
รวม	806	165.73			

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.30	0.10	0.70	0.55
ภายในกลุ่ม	803	126.55	0.16		
รวม	806	126.85			

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.18	0.06	0.64	0.81
ภายในกลุ่ม	803	144.19	0.18		
รวม	806	144.37			

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.25	0.08	0.69	0.56
ภายในกลุ่ม	803	96.23	0.12		
รวม	806	96.48			

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุแตกต่างกัน มีคุณลักษณะรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	6	1.31	0.39	1.88	0.08
ภายในกลุ่ม	802	164.00	0.21		
รวม	808	166.31			

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	6	0.45	0.08	0.48	0.82
ภายในกลุ่ม	802	126.56	0.16		
รวม	808	127.01			

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	6	0.47	0.08	0.43	0.86
ภายในกลุ่ม	802	144.38	0.18		
รวม	808	144.84			

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะ ด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.54	0.09	0.74	0.61
ภายในกลุ่ม	803	96.28	0.12		
รวม	806	96.82			

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	6.26	2.09	10.49	.001**
ภายในกลุ่ม	805	160.05	.20		
รวม	808	166.31			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 16 ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้เป็นรายคู่

ระดับคะแนนเฉลี่ยของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	X	ระดับคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
		ต่ำกว่า 2.00 (กลุ่มที่ 1)	2.00-2.50 (กลุ่มที่ 2)	2.51-3.00 (กลุ่มที่ 3)	สูงกว่า 3.00 (กลุ่มที่ 4)
ต่ำกว่า 2.00 (กลุ่มที่ 1)	3.06				
2.00 - 2.50 (กลุ่มที่ 2)	3.24	*			
2.51 - 3.00 (กลุ่มที่ 3)	3.35	*	*		
สูงกว่า 3.00 (กลุ่มที่ 4)	3.62	*	*		

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักศึกษาในกลุ่มที่ 1 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกับนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 และนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกับนักศึกษา กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.31	0.10	0.65	0.59
ภายในกลุ่ม	805	126.71	0.16		
รวม	808	127.01			

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	0.96	0.3209	1.80	0.15
ภายในกลุ่ม	805	143.88	0.1787		
รวม	808	144.84			

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง รวม 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	1.56	0.52	4.39	0.0045**
ภายในกลุ่ม	805	95.26	0.12		
รวม	808	96.82			

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายคู่

ระดับคะแนนเฉลี่ยของ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
		ต่ำกว่า 2.00 (กลุ่มที่ 1)	2.00-2.50 (กลุ่มที่ 2)	2.51-3.00 (กลุ่มที่ 3)	สูงกว่า 3.00 (กลุ่มที่ 4)
ต่ำกว่า 2.00 (กลุ่มที่ 1)	3.34				
2.00 - 2.50 (กลุ่มที่ 2)	3.44				
2.51 - 3.00 (กลุ่มที่ 3)	3.48				
สูงกว่า 3.00 (กลุ่มที่ 4)	3.65	*			

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือด้านการแสวงหาความรู้ ความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับ สังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักศึกษากลุ่มที่ 1 มีคุณลักษณะโดย รวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มที่ 4

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคูณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม โดยศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ในระดับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รวม 900 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและได้รับคำตอบที่สมบูรณ์กลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 809 คิดเป็นร้อยละ 89.88

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลส่วนตัว
2. ข้อมูลจากการศึกษาคูณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษาใน 3 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของคูณลักษณะของนักศึกษาที่มี

ความแตกต่างในด้านอายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวม 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณลักษณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ และด้านความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ คณะวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการแสวงหาความรู้ พบว่า
 - 1.1 นักศึกษาชายและหญิง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ไม่แตกต่างกัน
 - 1.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุต่างกันทั้ง 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 20 ปี อายุ 20 - 30 ปี อายุ 31 - 40 ปี และอายุสูงกว่า 40 ปี มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ไม่แตกต่างกัน
 - 1.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ไม่แตกต่างกัน
 - 1.4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน คือ นักศึกษากลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง กลุ่มที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ กลุ่มที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe) พบว่า นักศึกษากลุ่มที่ 1 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกับกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 นอกจากนั้น นักศึกษาในกลุ่มที่ 2 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกับนักศึกษา

กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4

2. คุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ พบว่า
 - 2.1 นักศึกษาชายและหญิง มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน
 - 2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุต่างกันทั้ง 4 กลุ่ม มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน
 - 2.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน
 - 2.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน
3. คุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านความสัมพันธ์กับสังคม พบว่า
 - 3.1 นักศึกษาชายและหญิง มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน
 - 3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีอายุต่างกันทั้ง 4 กลุ่ม มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน
 - 3.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน
 - 3.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะด้านความความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวม 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนมากอยู่ในวัยรุ่นตอนปลาย จนถึงช่วงที่เป็นผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง เมื่อเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด มีนักศึกษาจำนวนมาก และมาจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย เมื่อมาเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 ข : 39) กล่าวไว้ว่า บุคคลวัยนี้ มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ และยังพบอีกว่านักศึกษารักที่จะเรียนรู้ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่ทั้งที่มาเรียนที่มหาวิทยาลัยเป็นประจำและมาเรียนเป็นบางครั้ง ให้ความสนใจในการใฝ่หาความรู้เช่น การค้นคว้าอ่านหนังสือเพิ่มเติมไม่มากเท่าที่ควร จะทำเมื่ออาจารย์สั่งให้ค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมเท่านั้น นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่านไม่มากเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักศึกษาบางส่วนต้องทำงาน จึงไม่มีเวลาพอที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และอีกส่วนหนึ่ง คือ นักศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จในการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาปิด จึงทำให้นักศึกษาบางส่วนทุ่มเวลาให้กับการอ่านตำราเพียงอย่างเดียว เพราะต้องการสำเร็จการศึกษาให้เร็วกว่าที่หลักสูตรกำหนดไว้ อีกส่วนหนึ่งเมื่อผิดหวังจากการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาปิดก็จะไม่ทุ่มเทให้กับการอ่านหาความรู้เพิ่มเติม โดยเรียนแค่พอผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดเท่านั้น ผลการวิจัยยังพบอีกด้วยว่านักศึกษาหาเวลาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์ในระดับที่น้อย ซึ่งทำให้นักศึกษาไม่สามารถหาคำตอบให้กับปัญหาหรือข้อสงสัยที่ตนเองมี เมื่อมีปัญหาสงสัยโดยไม่สามารถหาคำตอบหรือถามผู้รู้ได้ สะสมหลายครั้ง จึงมีผลทำให้คุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาไม่มากเท่าที่ควร คือ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของมยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 125 - 129) ซึ่งพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการใฝ่รู้ในระดับมาก แต่สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ อารณ รอดอรินทร์ (2531 : 143) ซึ่งพบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะนี้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงที่อารมณ์รุนแรง รักแรงเกลียดแรง เพราะอายุในช่วงนี้ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย จึงส่งผลให้นักศึกษาควบคุมอารมณ์ตนเองให้มั่นคงอยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะนักศึกษามีความวิตกกังวลกับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นและยังระแวงความโกรธ เมื่อไม่พอใจสิ่งใด ยังไม่ดีพอ และยังพบอีกว่านักศึกษาจะรู้สึกไม่พอใจทันทีที่ถูกตำหนิ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อารณ รอดอรินทร์ (2532 : 143) ที่ศึกษาลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชามีคุณลักษณะในด้านอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง

คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยเปิด มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก เมื่อมาอยู่ในสถาบันเดียวกันจึงต้องพึ่งตัวเองมาก

ทำให้เกิดความเห็นใจกันและเต็มใจช่วยเหลือกันและกัน โดยนักศึกษาจะระมัดระวังคำพูด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจผู้อื่นมาก และกล้ารับผิดชอบเมื่อมีความบกพร่องเกิดขึ้น และคุณลักษณะอีกข้อหนึ่ง คือ ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีความซื่อตรงต่อตนเองและคนอื่น ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 134) ซึ่งพบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกสาขาวิชามีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกันโดยนักศึกษายกให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นความสนใจในการเข้าฟังบรรยายหรือการอภิปราย ความสนใจในการอ่านวารสาร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษก็จะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และพบว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคุณลักษณะสำคัญเหมือนกัน คือ รักที่จะเรียนรู้มากเป็นอันดับแรก เพราะมหาวิทยาลัยจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง แล้วมาสอบตามวัน เวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ถ้านักศึกษาต้องการเรียนให้ได้คะแนนดีตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย ก็ต้องหาความรู้เพิ่มเติมให้มากกว่าที่มีในตำรา จึงเป็นผลทำให้นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : ก - ข) ที่พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีคุณลักษณะด้านการเรียน ด้านสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการสำรวจของสุชาติ มัคโอดี (2528 : บทคัดย่อ) ที่สำรวจพบว่า นักศึกษาชายและหญิงของมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศึกษิตแตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน คือ ต่ำกว่า 20 ปี อายุ 20 - 30 ปี อายุ 30 - 40 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป มีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อเลิกชั้นเรียนแล้วก็จะไปรวมกลุ่มตามชมรมต่าง ๆ เช่น นักศึกษาที่มาจากจังหวัดเดียวกัน หรือสถาบันศึกษาเดิมเดียวกันก็จะไปรวมกลุ่มกัน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนะกันเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยก็จะพูดคุยปรึกษากัน หรือรวมกลุ่มเพื่อติววิชาที่ไม่เข้าใจ โดยนักศึกษาที่ทำงานแล้ว มีอายุแตกต่างกันจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนนักศึกษาโดยจะไม่มีแบ่งแยกว่าเรียนอยู่ในชั้นปีใด ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้อิสระแก่นักศึกษาในการเลือกวิชาเรียนได้

ตามความพอใจ เช่น นักศึกษาบางคนสอบผ่านหมดแล้วทุกวิชาแต่ยังเหลือวิชาบังคับของชั้นปีที่ 1 จึงต้องมาเรียนกับรุ่นน้องที่มีอายุน้อยกว่า ทำให้นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีคุณลักษณะโดยรวมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : ก - ข) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ปัญหาของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีกัน มีปัญหาด้าน การเรียน และปัญหาด้านสังคมแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน คือด้านการแสวงหา ความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกคนต้องเรียนวิชาพื้นฐานบังคับคล้ายกันและ จะมาเรียนรวมกันในชั้นเรียนเดียวกันทำให้นักศึกษาต่างคณะรู้จักกัน เมื่อเลิกเรียนก็จะไปร่วม รับประทานอาหารในโรงอาหารเดียวกัน พักผ่อนตามซุ้ม หรือกลุ่มชมรมตามที่ตนเองเป็นสมาชิก อยู่ การมารวมตัวกันตามชมรมหรือตามซุ้มต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อ มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน ก็จะช่วยกันคิดพิจารณา จึงเป็นผลให้นักศึกษาทั้ง 7 คณะมีคุณลักษณะ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานของละอองทิพย์ เหมะ (2531 : บทคัดย่อ) ที่พบว่านักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านอารมณ์ และ ด้านสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานของ สุชาดา มัสโอดี (2528 : บทคัดย่อ) ที่ พบว่านักศึกษาต่างคณะวิชากัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นสมาชิก แตกต่างกัน และยังไม่สอดคล้องกับผลงานของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้ง 4 สาขาวิชา มีคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ ด้านความมีเหตุผล และ ด้านสังคมแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่า นักศึกษากลุ่มที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำกว่า 2.00 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้แตกต่างกับนักศึกษาทุกกลุ่ม และ นักศึกษากลุ่มที่ 2 คือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.00 - 2.50 มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มที่ 3 และ กลุ่มที่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัย รามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต้องทุ่มเทเวลาให้กับการอ่านตำรา เพื่อให้สอบผ่านตาม เกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด จึงให้ความสนใจต่อการแสวงหาความรู้ได้น้อยกว่านักศึกษาที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และอาจมีสาเหตุมาจากปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา ดังที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (จรวพร กาญจนโชติ. 2536 : 25 อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2514 : บทคัดย่อ) พบว่า องค์ประกอบส่วนตัวของนิสิตมีอิทธิพลต่อความสำเร็จการศึกษามากที่สุด ส่วนคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน เพราะ

นักศึกษาจะให้ความสนใจต่อความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และให้ความสำคัญต่อกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยด้วยกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานของทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : ก - ข) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาด้านการเรียน ด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ยังไม่สูงเท่าที่ควร ทั้งนี้มาจากสาเหตุหนึ่ง คือ นักศึกษาไม่รักการอ่านเท่าที่ควร และจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาหาเวลาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์นอกชั้นเรียนน้อย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้อาจารย์จัดเวลาทำงาน (Office hour) ไว้ให้นักศึกษาพบเพื่อคุยปรึกษาหารือได้
2. จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารจัดการกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เช่น การส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนทำกิจกรรมเพื่อมาร่วมในงานครบรอบวันสถาปนามหาวิทยาลัย เพื่อฝึกฝนและสะสมประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและรู้จักประสานความคิด และควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะในระดับมาก แต่ยังมีข้อที่ควรปรับปรุง คือ ความสามารถในการพูดจูงใจหมู่คณะให้คล้อยตามไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพ จะต้องใช้ศิลป์ในการพุดจูงใจผู้ร่วมงานให้คล้อยตามมหาวิทยาลัยจึงควรจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น และจัดให้มีการฝึกฝนปฏิบัติด้านนี้แก่นักศึกษาด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. วิกฤตอุดมศึกษาไทยและทางออก : เอกภาพในเชิงนโยบายและการกระจายโอกาส. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ขนิษฐา ชื่นนิยม. การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีรัษฎา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. “สกศ. เร่งระดมกำลังผลักดันการศึกษาเพื่อเพิ่มเนื้อหาในรัฐธรรมนูญ,” วัฏจักรการศึกษา. 8(374) : 30 มิถุนายน - 6 กรกฎาคม 2540.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมและสื่อเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- จรวยพร กาญจนโชติ. การปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536. อัดสำเนา.
- จิรวัดนา มั่นเย็น. ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางจิตของนิสิตในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จุพาลงกรณ์, มหาวิทยาลัย. รูปแบบหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับจุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ฝ่ายวิชาการ, จุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2539.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- . การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533.

- ธงชัย วงศ์เสนา. แนวทางการพัฒนานักศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ธนิดา วัฒนะโชติ. การศึกษาบทบาทของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ธิดารัตน์ บุญนุช และประกอบ คุปรัตน์. ลักษณะนิสัยนักศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- นงเยาว์ ชาญณรงค์ และประเทือง ธนย์ผล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบตกของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงในวิชาบังคับพื้นฐานทั่วไป,” รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.
- ประกอบ คุปรัตน์. การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- _____. “ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา,” ใน เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.ท., 2530.
- _____. แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ประโชติ เปล่งวิทยา. เอกลักษณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ในรอบ 200 ปี. ม.ป.ท., 2526.
- ประสารมาลากุล ณ อยุธยา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ปราณี รามสูตร. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2528.
- ผ่องพรรณเกิดพิทักษ์. พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2525.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2538.
- พรชูลี อาชาวำรุง (บรรณาธิการ). นิสิตนักศึกษา : หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2525.
- พระธรรมปิฎก (ประยุक्त ปยุตโต). “การสร้างสรรค์ปัญหาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ,” วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา. 10(1) : 2 - 37 ; ธันวาคม 2539.

- วชิรญา บัวศรี. “กิจกรรมกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา,” เอกสารประกอบการอภิปรายในการประชุมวิชาการ ณ ห้องสัมมนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาการพิมพ์, 2518.
- วิโรจน์ ณ ระนอง. “นักศึกษากับการสร้างสังคมไทย : บทบาทที่พึงปรารถนา,” วารสารธรรมศาสตร์, 2 : 142 - 143 ; ธันวาคม 2526.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. “มิติใหม่ของนิสิตนักศึกษา,” ใน เอกสารคำสอนวิชานิสิตนักศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- _____. อุดมศึกษา. ม.ป.ท., 2530.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ✓ ศิริธรรม ธนะภูมิ. พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชวนพิมพ์, 2535.
- ศานติ สุวรรณรัตน์. การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤติในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา.
- สุชาดา มัสโอดี. การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- สุชาติ เหล่าปรีดา เอมอร ดิสปัญญา และดนัย ทองใหญ่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทมวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2540.
- สุนันท์ นิลบุตร. “มหาวิทยาลัยเปิดแบบการสอนทางไกล,” การศึกษานอกระบบ, 7(18) : 21 ; สิงหาคม 2535.
- สุมาลี วงษ์วิจิต สุชาติ เหล่าปรีดา และเอมอร ดิสปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทมวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2540.
- สำเนา ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2530.
- อาภรณ์ รอดอรินทร์. การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- เอ็ด สาระภูมิ และบุญร่วม ทิพย์ศรี. การปรับปรุงบุคลิกภาพ. พระนคร : วัชรการพิมพ์, 2525.
- Astin, Alexander W. What Matters in College? Four Critical Years Revisited. San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1993.

- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (บรรณาธิการ). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524ก.
- _____. “รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” เอกสารสรุปผลการวิจัย. ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- _____. หลักการและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524ข.
- มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. การเปรียบเทียบลักษณะนิสัยจำแนกตามสาขาวิชา : ศึกษาเฉพาะกรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- มานะศรี ยงเจริญ. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- มานิช ตันชวนิชย์ ปรีชา เครือวรรณ และลัดดา อะยะวงศ์. “เหตุผลเชิงคุณธรรมด้าน พรหมวิหาร 4 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น,” วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพ การเรียนการสอน. 5(3) : 24 - 28 ; กันยายน - ธันวาคม 2537.
- ยูวดี เตียรชมประสิทธิ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชา การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2536.
- รามคำแหง, มหาวิทยาลัย. คู่มือการศึกษา ปี 2536. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2536
- _____. รายงานประจำปี 2530. งานวิจัยสถาบัน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลขาธิการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520.
- รุจิร ภู่อาระ ไพเสริฐ ธรรมานุธรรม และจินตนา พรพิไลพรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัทวรรณ อ่วมศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ทีมมหาวิทยาลัยรามคำแหง, เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2540.
- ละอองทิพย์ เหมะ. การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตาม สาขาวิชา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. การศึกษานาฏคตภาพของมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยวิธีสืบค้นเชิง ธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.
- วรรณดี สุทธินรากร. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังกับลักษณะนิสัยนักศึกษาเข้ามาศึกษาวิทยาลัย นิสิตชั้น ด้านสหพันธ์ และความคิดเห็นที่มีต่อสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. อัดสำเนา.

- Chickering, A.W. and Linda Raiser. Education and Identity. 2nd edition San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1993.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 4th ed. New York : Harpar & Row, 1984.
- Feldman, K.A. and T.M. Newcomb. The Impact of College Student. San Francisco : Jossey-Bass, 1970.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th ed. New York : McGraw-Hill, 1981.
- Hambleton, R.K. and others. "Criterion-Referenced Testing and Measurement : A Review of Technical Issues and Development," Review of Educational Research. 48 : 1 - 47 ; 1978.
- Wilders, James A. and Mclaughlin Thomas. Reading for Difference : Test on Gender, Race and Class. Forth worth : Hareoct Brace Jovanovich Edlege, 1996.
- Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. New York : Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

คุณลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. น้อยกว่า 20 ปี () 2. 20 - 30 ปี
() 3. 31 - 40 ปี () 4. 40 ปีขึ้นไป

3. คณะที่ท่านศึกษา

- () 1. คณะนิติศาสตร์ () 2. คณะบริหารธุรกิจ
() 3. คณะมนุษยศาสตร์ () 4. คณะศึกษาศาสตร์
() 5. คณะวิทยาศาสตร์ () 6. คณะรัฐศาสตร์
() 7. คณะเศรษฐศาสตร์

4. ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา

- () 1. ต่ำกว่า 2.00 () 2. 2.00 - 2.50
() 3. 2.51 - 3.00 () 4. สูงกว่า 3.00

ตอนที่ 2 ลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางด้านซ้ายมือ แล้วพิจารณาว่าท่านมีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงตามที่ปรากฏในข้อความเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือตามความหมายดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ท่านมีคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในข้อความนั้น มากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านมีคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในข้อความนั้น มาก
- 3 หมายถึง ท่านมีคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในข้อความนั้น ปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านมีคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในข้อความนั้น น้อย
- 1 หมายถึง ท่านมีคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามที่ปรากฏในข้อความนั้น น้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษา	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
	ด้านการแสวงหาความรู้					
1.	สนใจใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ.....					
2.	เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน จะถามอาจารย์หรือผู้รู้					
3.	ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่อาจารย์ บรรยาย.....					
4.	อ่านหนังสือทุกประเภท.....					
5.	รักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ.....					
6.	ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ.....					
7.	เข้าร่วมฟังการอภิปรายหรือการบรรยายเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาที่กำลังศึกษาอยู่.....					
8.	อ่านวารสารทางวิชาการทั้งที่เป็นภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ.....					
9.	หาเวลาเพื่อพูดคุยกับอาจารย์นอกชั้นเรียน.....					

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษา	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10.	ต้องการให้อาจารย์อธิบายให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง.....					
11.	การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะทำได้หลาย ๆ วิธี.....					
12.	ทดลองสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่คาดหวังต่อผลที่จะเกิดขึ้น.....					
13.	ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ.....					
14.	เมื่อสนใจเรื่องใด ต้องหาทางเรียนรู้สิ่งนั้นให้ได้.....					
15.	ไม่พอใจเมื่อบุคคลอื่นมาบอกว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ไม่ถูกต้อง.....					
16.	ตั้งแต่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าเห็นว่ายิ่งเรียนมากก็ยิ่งพบสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น.....					
17.	มีการแสดงความคิดเห็นหรือถกเถียงประเด็นเกี่ยวกับความรู้กับผู้อื่นอยู่เสมอ.....					
18.	ข้าพเจ้าสามารถเรียนได้ดีทั้งในชั้นเรียนและเรียนด้วยตนเอง.....					
ด้านความมั่นคงทางอารมณ์						
19.	มีความเป็นมิตรกับทุกคน.....					
20.	มีความอดทนอดกลั้นสูงในเรื่องต่าง ๆ.....					
21.	มีใจคอก่อนแน่นในการรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ.....					
22.	ไม่ท้อถอยเมื่อประสบปัญหายุ่งยากในเรื่องการเรียน.....					
23.	มีอารมณ์มั่นคงไม่โกรธง่าย.....					
24.	มีความมั่นใจในความคิดและการกระทำของตนเอง.....					
25.	มีอารมณ์ขันและร่าเริงแจ่มใส.....					
26.	เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น จะสามารถควบคุมสติได้และอารมณ์.....					

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษา	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
27.	วิตกกังวลกับเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น.....					
28.	สามารถระงับอารมณ์ได้ เมื่อถูกผู้อื่นติเตียนหรือ กล่าวหา.....					
29.	มักคิดมากและชอบเก็บเรื่องต่าง ๆ มาคิดทำให้ เสียใจ น้อยใจอยู่เสมอ.....					
30.	รู้สึกอารมณ์ไม่ดี ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสาเหตุ					
31.	มักใจลอยและคิดเพ้อฝัน.....					
32.	เกิดอาการประหม่า เมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมกับ ผู้อื่น เช่น กิจกรรมวิชาการ สันทนาการ เป็นต้น.....					
ด้านความสัมพันธ์กับสังคม						
33.	สามารถคบหาและพูดคุยกับผู้อื่นได้.....					
34.	ระมัดระวังคำพูด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจ ผู้อื่น.....					
35.	สามารถพูดจูงใจหมู่คณะให้คล้อยตามไปในทิศทาง เดียวกันได้.....					
36.	ไม่รู้สึกละอายใจเมื่ออยู่ต่อหน้าคนมาก ๆ					
37.	มักจะถามเพื่อนหรือคนอื่น เมื่อมีปัญหาสงสัย.....					
38.	เมื่อมีเรื่องแรงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มักจะโทษตัวเอง ก่อนคนอื่น.....					
39.	มีความซื่อตรงทั้งกับตนเอง เพื่อน และคนอื่น.....					
40.	ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมได้					
41.	มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ.....					
42.	สามารถแยกเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ไม่ให้ มาปะปนได้.....					
43.	มีความจริงใจต่อผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง.....					

ข้อ	คุณลักษณะของนักศึกษา	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
44.	กล้ารับผิดชอบเมื่อมีความบกพร่องเกิดขึ้น.....					
45.	ให้ความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และชุมชน.....					
46.	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ					
47.	มีเพื่อนมากทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย.....					
48.	สามารถอดทนและอดกลั้นต่อเหตุการณ์ที่ไม่ พึงปรารถนา.....					
49.	ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเพื่อจะได้รู้จักคนเพิ่ม มากขึ้น.....					
50.	เมื่อมีเวลาว่าง มักเที่ยวหรือพูดคุยกับกลุ่มเพื่อน.....					
51.	เต็มใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของสังคม เช่น การเข้าแถวซื้อของ การไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด....					
52.	คิดว่าเพื่อน คือ สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตการเรียนใน มหาวิทยาลัย.....					
53.	รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นด้วยความเต็มใจ.....					
54.	เมื่อทำผิดสามารถขอโทษได้โดยไม่มีความคับ ข้องใจ.....					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวปัทมวรรณ อ่วมศรี
เกิดวันที่	2 พฤษภาคม 2503
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	37/8 หมู่ 2 ตำบลไผ่ลิง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง นักวิชาการการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2530	ปริญญาตรี (ศศ.บ. สาขารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2525 - ปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
----------------------	---------------------

การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ
ของ
ปัทมวรรณ อ่วมศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษาโดยรวมทั้ง 3 ด้านและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ คณะวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 809 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับสังคม อยู่ในระดับมาก

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุ และศึกษาในคณะวิชาแตกต่างกัน มีคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 3 ด้าน และในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน

ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนคุณลักษณะด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์กับสังคม ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF STUDENT CHARACTERISTICS AT RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

PATAWAN OUMSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

May 1998

The purposes of this research were 1) to study Ramkhamhaeng University's student characteristics in the three areas : the way of acquiring knowledge, emotional stability, and social relations 2) to compare overall areas and each area of students' characteristics among students with different sexes, ages, faculties, and academic achievement. The sample of the study consisted of 809 junior and senior students in the second semester of the academic year 1997. The instrument used for collecting data was a five rating scale questionnaire. Arithmetic mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance and Scheffe's method were utilized for data analysis.

The findings of the study were as follows :

1. Ramkhamhaeng University's students characteristics in overall areas, the way of acquiring knowledge and emotional stability were at the moderate level, but the area of social relations that was at the high level.

2. There was no significant difference in overall areas of student characteristics when comparing students with different sexes, ages, and faculties. Among students with different academic achievement in overall areas, there was a significance different at the .001 level. However, there was no significant difference in each area of student characteristics among students with different academic achievement except in the area of the way of acquiring knowledge which significant difference was found at the .001 level.